

Zasoby wód podziemnych na terenie gminy obrazuje zamieszczona tabela, która zawiera wykaz odwiertów zatwierdzonych w kategorii B.

Lp.	Miejscowość - użytkownik	Zasoby [m ³ /h]	Głębokość [m]	Decyzja [nr/rok]	Poziom Q-czwororząd Trz- trzeciorząd	Uwagi
1	Kuźnica Goszczańska PGR	7,3	30,0	243/1971	Q	
2	Grabowno Wielkie cegielnia	6,0	84,0	81/1978	Trz	
3	Grabowno Wielkie PKP	27,94	44,5	160/1969	Q	2 studnie
4	Grabowno Wielkie CPN	46,3	98,0	128/1968	Q	
5	Grabowno Wielkie PGR	32,0	31,0	216/1974	Q	
6	Grabowno Wielkie wodociąg wiejski	24,0	49,9	38/1994	Q	2 studnie
7	Drogoszowice P. Kaczmarek	24,0	24,0	39/1993	Q	
8	Chelstów wodociąg wiejski	25,0	39,0	72/95	Q	1 studnia
9	Sosnówka ośrodek wojskowy	30,0	31,0	58/96	Q	1 studnia

Bilans zatwierdzonych zasobów wód podziemnych gminy Twardogóra wynosi:

- poziom czwartorzędowy Q = 259,0 m³/h
- poziom trzeciorzędowy Q = 6,0 m³/h

13.4. Odprowadzanie i unieszkodliwianie ścieków.

Wsie znajdujące się w obrębie gminy Twardogóra nie posiadają systemowych urządzeń do odprowadzania i unieszkodliwiania ścieków. W poszczególnych wsiach istnieją jedynie odcinki kanalizacji deszczowej, odprowadzającej wody opadowe do cieków powierzchniowych i rowów melioracyjnych. Najczęściej stosowanymi urządzeniami do usuwania ścieków bytowo-gospodarczych są suche ustępy, bezodpływowe osadniki gnilne okresowo opróżniane (o różnym stopniu technicznym i różnych warunkach eksploatacyjnych) oraz osadniki wykonano jako doły chłonne. Częste są również przypadki odprowadzania ścieków bytowo-gospodarczych bezpośrednio do kanalizacji deszczowej i rowów.

L. / M.

Miasto Twardogóra posiada w przeważającej większości kanalizację rozdzielczą oraz krótkie odcinki kanalizacji ogólnospławnej. Odbiornikiem wód opadowych z kanalizacji deszczowej jest potok Skorynia i jego dopływy.

Oddana do użytku w 1982 r. mechaniczno-biologiczna oczyszczalnia ścieków, o przepustowości $Q = 3770 \text{ m}^3/\text{d}$, zlokalizowana jest w północnej części miasta, u wylotu ul. Lipowej. Aktualnie na oczyszczalnię dopływa średnio $Q = 1300 \text{ m}^3/\text{d}$ ścieków komunalnych. W skład oczyszczalni wchodzi następujące urządzenia i obiekty: kraty ręczne, piaskownik dwukomorowy, osadnik wstępny o przepływie poziomym, dwa złoża sflukiwane, osadnik wtórny poziomy, przepompownia ścieków, dwie komory fermentacyjne, poletka osadowe (9 szt.) i magazyn osadów.

Do kanalizacji miejskiej odprowadzane są ścieki z osiedla we wsi Moszyce. Decyzją Starosty powiatu Oleśnica nr OS.6223/19/2004 z dnia 21 czerwca 2004 r. udzielone zostało pozwolenie wodnoprawne na eksploatację mechaniczno – biologicznej oczyszczalni ścieków oraz na odprowadzanie ścieków komunalnych z miasta Twardogóry do rzeki Skorymi w km 6+285 w ilości $Q_d=1800\text{m}^3/\text{d}$. Pozwolenie ważne jest do 31 grudnia 2014 r.

We wsi Grabowno Wielkie skanalizowany jest teren osiedla mieszkaniowego. Ścieki sanitarne odprowadzane są na mechaniczno-biologiczną oczyszczalnię ścieków o przepustowości $Q = 54 \text{ m}^3/\text{d}$, zlokalizowaną w pobliżu osiedla (oczyszczalnia ścieków oddana do użytku w 1994 r). W skład oczyszczalni wchodzi następujące urządzenia i obiekty: zbiornik wyrównawczy, przepompownia ścieków, osadnik wstępny Imhoffa, złoża zraszane niskoobciążone oraz osadnik wtórny o przepływie pionowym. Odbiornikiem ścieków z tej oczyszczalni jest potok Boguszycki w km 18 + 360. Brak pozwolenia wodno – prawnego.

13.5. Usuwanie i unieszkodliwianie odpadów.

Na terenie gminy funkcjonuje wysypisko odpadów zlokalizowane w obrębie wsi Grabowno Wielkie (działka nr 56/4). Jest to jedyna na terenie gminy Twardogóra instalacja do unieszkodliwiania odpadów. Przyjmuje ono jedynie odpady komunalne. Na terenie tego obiektu zostały umieszczone dwie kwatery. Jedna to wyeksploatowana kwatera odpadów przemysłowych, druga obecnie eksploatowana kwatera odpadów komunalnych. Składowisko jest wyposażone w sieć drenażu oraz uszczelnione i zabezpieczone przed skażeniem wód gruntowych. Ocieki ze składowiska zbierane są w stawach odciekowych, a w razie potrzeby zwracane są na kwaterę komunalną (odparowanie).

Pojemność składowiska szacowana jest na 41 tys. m^3 odpadów. W 2002 r. zostało złożonych 16152 m^3 odpadów (wg danych z UMiG).

Miasto jest wyposażone w 110 pojemników, tworzących 29 gniazd segregacji. Segregacją jest objęte miasto i tereny wiejskie.

Ważne znaczenie ma również zorganizowanie Gminnego Punktu Gromadzenia Odpadów Problemowych (zorganizowany na terenie ZGKiM Twardogóra). Na teren tego punktu docierają np. akumulatory, baterie, lampy fluorescencyjne, opakowania po farbach i lakierach itp. Ponadto wiele podmiotów gospodarczych, które prowadzą działalność, zbiera odpady w celu ponownego ich wykorzystania.

Gmina Twardogóra posiada „Plan Gospodarki Odpadami dla Gminy Twardogóra” opracowany przez spółkę Integrated Management Services sp. z o. o. z siedzibą we Wrocławiu na zlecenie Urzędu Miasta i Gminy Twardogóra w 2004 r.

13.6. Zaopatrzenie w gaz.

W 2002 r. rozpoczęto gazyfikację gminy Twardogóra. Obecnie gaz dostarczany jest do miejscowości: Twardogóra, Chełstówek, Sądrożyce, Goszcz, Grabowno Wielkie, Nowa Wieś Goszczańska, Grabowno Małe, Leśne Domy. Gaz dostarczany mieszkańcom gminy, odbierany jest za odcinkiem pomiarowym U1 zlokalizowanym na terenie nieczynnej kopalni Brzostowo koło Nowej Wsi Goszczańskiej. Do układu pomiarowego gaz doprowadzany jest siecią PGNiG z Kopalni Gazu Ziemnego Czeszów – Bogdaj – Uciechów zlokalizowanej w miejscowości Czeszów (gmina Zawonia). Siecią gazową na terenie gminy Twardogóra zarządza Gazowe Pogotowie Techniczne GEN - GAZ S.A. Obszar Twardogóra. Na obszarze gminy rozmieszczone są 74 km gazociągu (40,2 km w Twardogórze i 33,8 km na obszarach wiejskich). Na tym terenie GAZ S.A. posiada sieć średniego ciśnienia, obsługiwana przez dwie stacje redukcyjne:

- I stopnia $Q = 3000 \text{ Nm}^3/\text{h}$ (lokalizacja na terenie kopalni Brzostowo przy Nowej Wsi Goszczańskiej),
- II stopnia zlokalizowana przy Gimnazjum w Twardogórze (nie jest własnością GAZ S.A.).

Obecnie, zgodnie z informacjami uzyskanymi od Gazowego Pogotowia Technicznego GAZ S.A. Obszar Twardogóra, sieć średniego ciśnienia przekłada się na 713 150 000 przyłączonych budynków mieszkalnych i 102 gospodarstw domowych, korzystających ze zbiorowego gazociągu. Średnie roczne zużycie gazu jest niewielkie – wynosi 300 tys. m³.

13.7. Zaopatrzenie w energię elektryczną.

Zaopatrzenie w energię elektryczną z sieci państwowej odbywa się z Głównego Punktu Zasilania R-172 110/20 kV, zlokalizowanego w Twardogórze przy ul. Wrocławskiej. GPZ zasilany jest liniami napowietrznymi wysokiego napięcia 110 kV relacji: Oleśnica - Twardogóra S - 186 i Odolanów - Twardogóra S - 187.

Przez obszar gminy przebiega ponadto linia napowietrzna wysokiego napięcia 400 kV o charakterze tranzytowym, relacji Pasikurów - Ostrów Wielkopolski, pracująca aktualnie na napięciu 110 kV. Przesyłanie energii elektrycznej odbiorcom następuje liniami średnich napięć do istniejących stacji trafo 20/0,4 kV skąd liniami niskich napięć napowietrznymi i kablowymi dostarczana jest do poszczególnych odbiorców. Stacje trafo w większości wykonane są jako słupowe. Na terenie gminy zlokalizowanych jest 90 stacji transformatorowych. Moc zainstalowanych transformatorów wynosi 13,5 MVA. Na terenie miasta, obok GPZ znajduje się podstacja trakcyjna PKP, z której wyprowadzone są dwie linie napowietrzne 20 kV dla potrzeb PKP.

h. / h

14. UWARUNKOWANIA WYNIKAJĄCE Z ZADAŃ SŁUŻĄCYCH REALIZACJI PONADLOKALNYCH CELÓW PUBLICZNYCH.

Na obszarze gminy nie są obecnie realizowane zadania ponadlokalnych celów publicznych.

15. ZAPISY UZUPEŁNIAJĄCE DLA OBSZARU OBJĘTEGO ZMIANĄ STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO GMINY TWARDOGÓRA, (UCHWAŁA NR XXVII.291.2017 RADY MIEJSKIEJ W TWARDOGÓRZE Z DNIA 27 KWIETNIA 2017 R.), OBEJMUJĄCEGO DZIAŁKĘ NR 57 OBRĘB GRABOWNO WIELKIE.

W ujęciu niniejszej zmiany należy uwzględnić ograniczony zakres przedmiotowego uwarunkowania. Celowy charakter zmiany w istotny sposób definiuje potrzeby i możliwości rozwoju gminy, które w zakresie obszaru zmiany są jednoznacznie określone.

Uwarunkowania jasno wskazują na możliwość rozwoju i realizacji kierunków w zakresie w jakim przystąpiono do zmiany Studium. Przyjęte kierunki odzwierciedlają wyjątkowy charakter transformacji i niezwykle ograniczone możliwości wariantowania.

Analizy ekonomiczne, środowiskowe i społeczne

Zmiana Studium zainicjowana jest przede wszystkim z punktu widzenia analiz ekonomicznych. Należy je rozpatrywać pod kątem ujemnego wpływu na budżet gminy w przypadku braku możliwości korekty polityki przestrzennej. Wynikają one z konieczności wypełnienia zobowiązań wobec właściciela gruntu, powstałych przed wejściem w życie przepisów ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (t. j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1023) zmieniających ustawę o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, jednocześnie powodujących istotne obciążenia finansowe dla budżetu gminy w przypadku braku ich realizacji, a także brak możliwości realizacji pierwotnego przeznaczenia. Zmiana ta jest zatem charakterystyczna i stanowi istotny element relacji ekonomicznych, niezależnych od rozwoju przestrzennego i planowych kierunków wskazywanych w Studium. Jednocześnie zmieniane przeznaczenia nie kolidują przestrzennie i nie stanowią istotnej transformacji podlegającej konieczności szerszych analiz – wskazana przestrzeń od wielu lat rezerwowana jest w kierunku związanym z aktywnością gospodarczą, przyjęcie zatem określonych w zmianie przeznaczeń nie dobiega funkcjonalnie od istniejących, stanowi jedynie ich rozszerzenie. Jej realizacja może bazować na wykształconej infrastrukturze komunikacyjnej i technicznej, a dodatkowe koszty mogą zostać poniesione w ramach inwestycji. Z punktu widzenia ekonomii jej realizacja jest uzasadniona i niezbędna.

Koszty środowiskowe wynikające bezpośrednio ze zmiany nie odstępują od kosztów jakie ponieść należałoby przy realizacji pierwotnego przeznaczenia. Co więcej na obszarze pojawia się możliwość realizacji funkcji, która nie musi należeć do przedsięwzięć zawsze znacząco oddziaływujących na środowisko, zmianę tą należy traktować jako potencjalnie korzystną. Szczegółowe skutki i analizę wpływu inwestycji na środowisko ujęto w prognozie oddziaływania na środowisko skutków zmiany Studium.

Społeczny odbiór zmian polityki przestrzennej ze względu na skalę przekształceń, a przede wszystkim jej położenie należy uznać za mieszczący się w skali społecznej akceptacji z punktu widzenia struktury funkcjonalno-przestrzennej. Możliwość aktywizacji obszaru, a zatem możliwość realizacji nowych miejsc pracy uznać należy za korzystne.

Prognozy demograficzne

Zmiana Studium ograniczona jest do terenów o funkcji związanej z aktywnością gospodarczą co w przypadku realizacji może pozytywnie oddziaływać na potencjał demograficzny gminy.

Należy uznać, iż wykształcenie potencjalnych miejsc pracy oddziaływać będzie na sąsiednie tereny mieszkaniowe i może się przyczynić do wzrostu zainteresowania rezerwą tych terenów. Nie można określić szczegółowego zakresu powyższych zmian.

Możliwość finansowania przez gminę wykonania sieci komunikacyjnej i infrastruktury technicznej, a także infrastruktury społecznej, służących realizacji zadań własnych gminy

Sieci komunikacyjne i infrastruktura techniczna wykształcone są w stopniu umożliwiającym realizację zamierzeń ujętych w zmianie Studium. Podejmowane inwestycje wynikać będą bezpośrednio z zapotrzebowania wynikającego z przyjętego zakresu zmian. W przypadku obszarów inwestycyjnych ograniczone są do realizacji infrastruktury technicznej w części niezainwestowanej. Jest to zadanie systematycznie realizowane w zależności od postępu urbanizacji i wykorzystania terenu. W obszarze zmiany Studium brak jest elementów infrastruktury społecznej, a także obszarów wymagających jej realizacji.

Prowadzona przez gminę Twardogóra polityka finansowa ukierunkowana jest na stwarzanie możliwości do racjonalnego gospodarowania nakładami na zadania inwestycyjne.

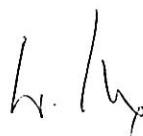
Osiągane jest to głównie dzięki:

- zapewnieniu pokrycia wkładu własnego do projektów przewidzianych do realizacji z wykorzystaniem współfinansowania z zewnętrznych źródeł pozabudżetowych, w tym funduszy Unii Europejskiej,
- zapewnieniu obsługi istniejącego zadłużenia wraz z możliwością stworzenia warunków jego dostosowywania do nowych potrzeb finansowych gminy,
- realizacji takiego modelu zarządzania środkami finansowymi gminy, który zmierza w długiej perspektywie do dysponowania kwotą wolnych środków wystarczających na realizację zakładanego poziomu wydatków inwestycyjnych przewidzianych w przyjętych dokumentach strategicznych.

Bilans terenów przeznaczonych pod zabudowę

Struktura funkcjonalno-przestrzenna przedmiotowej zmiany ulega nieznacznej transformacji w zakresie funkcji związanych z aktywnością gospodarczą. Kierunki polityki przestrzennej nie przewidują istotnych zmian w zagospodarowaniu, zatem w zakresie bilansu terenów po stronie aktywności gospodarczej pojawia się korekta w grupie konkretnych przeznaczeń (funkcji) w części obejmującej obszar zmiany, tj. 0,09% obszaru gminy. W związku z powyższym można przyjąć, iż bilans funkcjonalny pozostanie zmieniony w zakresie niedostrzegalnym w skali gminy.

Mając na uwadze wskazane powyżej potrzeby i możliwości rozwoju gminy w odniesieniu do nakreślonych analiz, należy uznać, iż korekta wynikająca z nowelizacji ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (j.t. Dz. U. z 2017 r. poz. 1073) na podstawie ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. (Dz. U. z 2015 r. poz. 1777) w ujęciu obszaru Gminy nie znajduje tu uzasadnienia, ze względu na presję ekonomiczną oraz zawężony merytorycznie - co do struktury i zasięgu zmiany - zakres. Analiza obszaru gminy pod kątem bilansu terenów wskazuje niezwykle ograniczone korekty w zakresie jednej grupy przeznaczeń.

KIERUNKI ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

h. 14

1. KIERUNKI ZMIAN W STRUKTURZE PRZESTRZENNEJ GMINY ORAZ W PRZEZNACZENIU TERENÓW.

Obszar gminy można podzielić na dwa podstawowe typy zagospodarowania przestrzeni :

1. Tereny nie zabudowane i nie przewidziane do zabudowy, (z wyjątkiem obiektów bezpośredniej obsługi, określonych prawem lub ustaleniami planistycznymi), w ramach których wyodrębniono następujące podstawowe kategorie terenów :
 - a/ tereny rolniczej przestrzeni produkcyjnej, oznaczone na rysunku studium **R** - pola, łąki, pastwiska, sady, stawy rybne, oraz **ZD** - ogrody działkowe,
 - b/ tereny lasów i związane z gospodarką leśną, oznaczone na rysunku studium **ZL**, oraz **RL** - preferowane do zalesienia,
 - c/ tereny wód powierzchniowych, płynących i stojących - stawy, oznaczone na rysunku studium **WS**.
2. Tereny zurbanizowane i przeznaczone do zabudowy lub zmiany przeznaczenia na cele nierolnicze i nieleśne, w ramach których wyodrębniono następujące podstawowe kategorie terenów :
 - a/ tereny zabudowy mieszkaniowej o niskiej intensywności, oznaczone na rysunku studium **MN**,
 - b/ tereny zabudowy mieszkaniowej o średniej intensywności (na obszarze miasta), oznaczone na rysunku studium **MW**,
 - c/ tereny zabudowy mieszkaniowej o niskiej intensywności z usługami i drobną wytwórczością, oznaczone na rysunku studium **MNu**,
 - d/ tereny zabudowy mieszkaniowej o średniej intensywności z usługami (na obszarze miasta), oznaczone na rysunku studium **MU**,
 - e/ tereny produkcji, składów i aktywności gospodarczej, oznaczone na rysunku studium **UP**,
 - f/ tereny usług komercyjnych (na obszarze miasta), oznaczone na rysunku studium **U**,
 - g/ tereny usług sfery społecznej, oznaczone na rysunku studium **UKS** (**UO**, **UZ**, **UK**, **US**),
 - h/ strefa ekstensywnej zabudowy mieszkaniowej i rekreacyjnej, oznaczone na rysunku studium **ME**,
 - i/ tereny zieleni parkowej, oznaczone na rysunku studium **ZP**,
 - j/ tereny cmentarzy, oznaczone na rysunku studium **ZC**.

USTALENIA KIERUNKÓW ZMIAN W ZAGOSPODAROWANIU I PRZEZNACZENIU TERENÓW DLA POSZCZEGÓLNYCH KATEGORII :

1. Tereny rolniczej przestrzeni produkcyjnej, oznaczone na rysunku studium **R**
Podstawowym przeznaczeniem terenów zaliczonych do rolniczej przestrzeni produkcyjnej jest utrzymanie dotychczasowego sposobu ich użytkowania, ewentualna rekultywacja w przypadku terenów zdegradowanych, oraz prowadzenie na nich działalności rolniczej, o której mowa w ustawie z dnia 11 kwietnia 2003 r. o kształtowaniu ustroju rolnego (t.j. Dz.U. z 2003-2016 r. Nr 64, poz. 592-2052 ze zm.);
Na terenach tych dopuszcza się budowę dróg, sieci i urządzeń infrastruktury technicznej, w tym masztów i konstrukcji wieżowych dla potrzeb urządzeń telekomunikacyjnych, budowę ziemnych stawów rybnych i zbiorników retencyjnych (na warunkach określonych w pozwoleniu wodno- prawnym, o którym mowa w ustawie z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne).

Dopuszcza się także lokalizację zabudowy związanej z produkcją rolniczą na zasadach określonych w przepisach odrębnych lub w planie miejscowym. Dopuszcza się również zalesienie gruntów nieprzydatnych dla produkcji rolniczej, o ile nie koliduje to z zasadami ochrony zabytków.

2. Tereny ogrodów działkowych, oznaczone na rysunku studium **ZD**
Przeznaczeniem tych terenów jest zaspokajanie potrzeb społeczności lokalnej w zakresie urządzania i utrzymania rodzinnych ogrodów działkowych, o których mowa w ustawie z dnia 8 lipca 13 grudnia 2005-2013 r. o rodzinnych ogrodach działkowych (t.j. Dz.U. z 2005-2014 r. Nr 169, poz. 1419-40 ze zm.)
Dopuszcza się budowę altan, obiektów gospodarczych i budynków administracyjnych lub świetlic, związanych wyłącznie z utrzymaniem ogrodów działkowych oraz obiektów małej architektury.
3. Tereny preferowane do zalesienia, oznaczone na rysunku studium **RL**.
Podstawowym przeznaczeniem tych terenów, zaliczonych do rolniczej przestrzeni produkcyjnej jest utrzymanie dotychczasowego sposobu ich użytkowania, ewentualna rekultywacja w przypadku terenów zdegradowanych, oraz prowadzenie na nich działalności rolniczej lub gospodarki leśnej.
Ustalenia jak dla terenów rolniczej przestrzeni produkcyjnej.
4. Tereny lasów i związane z gospodarką leśną, oznaczone na rysunku studium **ZL**.
Przeznaczeniem terenów jest prowadzenie na nich gospodarki leśnej, o której mowa w ustawie z dnia 28 września 1991 r. o lasach (t.j. Dz.U. z 2005-2017 r. Nr 45, poz. —435-788 ze zmianami-zm.).
Ustala się zakaz budowy obiektów kubaturowych, za wyjątkiem obiektów służących gospodarce leśnej lub celom turystyki na warunkach określonych w planie miejscowym.
Na terenach tych dopuszcza się budowę dróg, sieci i urządzeń infrastruktury technicznej, w tym masztów i konstrukcji wieżowych dla potrzeb urządzeń telekomunikacyjnych, budowę ziemnych stawów rybnych i zbiorników retencyjnych (na warunkach określonych w pozwoleniu wodno-prawnym, o którym mowa w ustawie z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne).
5. Tereny wód powierzchniowych, płynących i stojących - stawy, oznaczone na rysunku studium **WS**.
Utrzymuje się dotychczasowy sposób użytkowania terenu, pod śródlądowe wody powierzchniowe wraz z pasem przybrzeżnym.
Na terenach tych opuszcza się budowę sieci i urządzeń infrastruktury technicznej, urządzeń wodnych, przepraw mostowych i kładek.
Podstawowe zasady zagospodarowania tych terenów mogące mieć wpływ na prawidłowe gospodarowania wodami, w tym w szczególności ochronę zasobów wodnych oraz ochronę przed powodzią, określają przepisy ustawy z dnia 18 lipca 2001 r. Prawo wodne.
6. Tereny zabudowy mieszkaniowej o niskiej intensywności, oznaczone na rysunku studium **MN**.
Przeznaczeniem terenu jest zaspokajanie potrzeb społeczności lokalnej w dziedzinie mieszkalnictwa w formie zabudowy jednorodzinnej i wielorodzinnej w budynkach na wydzielonych działkach o liczbie mieszkań nie więcej niż 4 i wysokości do trzech kondygnacji.
Na terenach tych dopuszcza się również zabudowę towarzyszącą budynkom

mieszkalnym o łącznej powierzchni zabudowy i kubaturze nie większej niż 50 % wielkości ustalonych w planie dla budynku mieszkalnego, takich jak garaże dla samochodów osobowych, budynki gospodarcze, wiaty, altany ogrodowe, przydomowe oranżerie (ogrody zimowe) itp.

Na terenach tych dopuszcza się również zabudowę usługową i drobnej wytwórczości o ile prowadzona w nich działalność nie wywoła uciążliwości powodujących przekroczenie standardów środowiska jak dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej.

Na terenach tych dopuszcza się również budowę dróg, sieci i urządzeń infrastruktury technicznej.

Część terenów wyznaczonych pod zabudowę mieszkaniową o niskiej intensywności powinna być zagospodarowana zielenią.

7. Tereny zabudowy mieszkaniowej o średniej intensywności (na obszarze miasta), oznaczone na rysunku studium **MW**.

Przeznaczeniem tych terenów jest zaspokajanie potrzeb społeczności lokalnej w dziedzinie mieszkalnictwa wielorodzinnego w formie zabudowy wielorodzinnej wysokości do pięciu kondygnacji, ale nie więcej niż 15 m.

Tą kategorię przeznaczenia terenu dopuszcza się jedynie na terenie miasta Twardogóry.

Na terenach tych dopuszcza się również zabudowę towarzyszącą budynkom mieszkalnym o łącznej powierzchni zabudowy i kubaturze nie większej niż 20 % wielkości ustalonych w planie dla budynków mieszkalnych, takich jak garaże dla samochodów osobowych i budynki gospodarcze.

Na terenach tych dopuszcza się również zabudowę usługową i drobnej wytwórczości o ile prowadzona w nich działalność nie wywoła uciążliwości powodujących przekroczenie standardów środowiska jak dla zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej.

Na terenach tych dopuszcza się również budowę dróg, sieci i urządzeń infrastruktury technicznej.

Część terenów powinna być zagospodarowana zielenią.

8. Tereny zabudowy mieszkaniowej o niskiej intensywności z usługami i drobną wytwórczością, oznaczone na rysunku studium **MNu**.

Przeznaczeniem tych terenów jest zaspokajanie potrzeb społeczności lokalnej w dziedzinie rozwoju aktywności gospodarczej w połączeniu z miejscem zamieszkania.

Jako podstawowe formy zabudowy na tych terenach ustala się budynki mieszkalne jednorodzinne oraz budynki usługowymi i drobnej wytwórczości. Działalność usługowymi i drobnej wytwórczości nie może wywoływać uciążliwości powodujących przekroczenie standardów środowiska określonych w przepisach odrębnych dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej z usługami rzemieślniczymi, na granicy z działkami przeznaczonymi pod zabudowę mieszkaniową.

Na terenach tych dopuszcza się również zabudowę towarzyszącą taką jak garaże, budynki gospodarcze, wiaty, altany ogrodowe, przydomowe oranżerie (ogrody zimowe) itp.

Na terenach tych dopuszcza się budowę dróg, sieci i urządzeń infrastruktury technicznej.

Część terenów powinna być zagospodarowana zielenią.

9. Tereny zabudowy mieszkaniowej o średniej intensywności z usługami

L. H.

(na obszarze miasta), oznaczone na rysunku studium **MU**.

Przeznaczeniem tych terenów jest zaspokajanie potrzeb społeczności lokalnej w dziedzinie rozwoju aktywności gospodarczej i usług w połączeniu z intensywną zabudową mieszkaniową.

Podstawową formą zabudowy na tych terenach powinny być budynki mieszkalne wielorodzinne z wbudowanymi lokalami usługowymi oraz budynki usługowe.

Działalność prowadzona w budynkach usługowych lub części usługowej budynków mieszkalnych, nie może wywoływać uciążliwości powodujących przekroczenie standardów środowiska dla zabudowy mieszkaniowej, a w razie potrzeby należy zastosować odpowiednie rozwiązania techniczne dla zapewnienia wymaganych standardów.

Na terenach tych dopuszcza się również zabudowę towarzyszącą taką jak garaże, budynki gospodarcze, wiaty, altany ogrodowe, przydomowe oranżerie (ogrody zimowe) itp.

Na terenach tych dopuszcza się budowę dróg, sieci i urządzeń infrastruktury technicznej.

Część terenów powinna być zagospodarowana zielenią.

10. Tereny produkcji, składów i aktywności gospodarczej, oznaczone na rysunku studium **UP**.

Przeznaczeniem tych terenów jest zaspokajanie potrzeb w dziedzinie rozwoju aktywności gospodarczej z dopuszczeniem przekroczenia standardów środowiska ustalonych przepisami odrębnymi dla terenów mieszkaniowych.

Jako podstawowe formy zabudowy na tych terenach ustala się budynki usługowe i produkcyjne, wraz z urządzeniami budowlanymi oraz budynkami, budowlami i urządzeniami technicznymi obsługującymi tę zabudowę, w tym budynki gospodarcze i magazynowe, wiaty, place składowe i urządzenia transportu zakładowego, garaże i stacje paliw.

Ustala się zakaz lokalizacji budynków mieszkalnych i samodzielnych lokali mieszkalnych na tych terenach, przy czym w uzasadnionych przypadkach dopuszcza się odstępianie od tego zakazu dla terenów i na zasadach określonych w planie miejscowym.

Budynki i lokale mieszkalne, istniejące na tych terenach przed sporządzeniem planu miejscowego, podlegają ochronie przed przekroczeniem standardów określonych przepisami odrębnymi dla terenów mieszkaniowych.

Dopuszcza się lokalizowanie budynków zamieszkania zbiorowego, związanych z działalnością usługowo-produkcyjną, za wyjątkiem budynków stałego pobytu. Wszelkie uciążliwości wywołane prowadzoną na tych terenach działalnością lub sposobem ich użytkowania, nie mogą powodować na granicy terenów przekroczenie standardów środowiska wymaganych prawem dla terenów sąsiednich, przy czym dla określenia tych standardów należy uwzględnić przeznaczenie terenów sąsiednich w studium lub miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego oraz faktyczny sposób użytkowania tych terenów.

Na terenach tych dopuszcza się budowę dróg, sieci i urządzeń infrastruktury technicznej, w tym masztów i konstrukcji wieżowych dla potrzeb urządzeń telekomunikacyjnych.

Część terenów powinna być zagospodarowana zielenią.

Dla terenu zmiany na podstawie uchwały Nr XXVII.291.2017 Rady Miejskiej w Twardogórze z dnia 27 kwietnia 2017 r. przyjmuje się następujące wskaźniki dotyczące zagospodarowania oraz użytkowania terenu:

- 1) Zaleca się minimalną powierzchnię działki budowlanej nie mniejszą niż - 1000 m²,
- 2) Powierzchnia biologicznie czynna nie mniejsza niż - 10%,
- 3) Wysokość zabudowy nie większa niż - 18 m,
- 4) Wskaźnik intensywności zabudowy - od 0 do 1,0.

11. Tereny usług komercyjnych (na obszarze miasta), oznaczone na rysunku studium **U**.

Przeznaczeniem tych terenów jest zaspokajanie potrzeb społeczności lokalnej w dziedzinie usług wielobranżowych na obszarze miasta Twardogóry.

Jako podstawowe formy zabudowy na tych terenach ustala się budynki usługowe.

Dopuszcza się lokalizowanie w budynkach usługowych lokali mieszkalnych pod warunkiem zastosowania rozwiązań technicznych zapewniających dotrzymanie w części mieszkalnej standardów środowiska wymaganych dla zabudowy mieszkaniowej.

Na terenach tych dopuszcza się budowę dróg, sieci i urządzeń infrastruktury technicznej.

Część terenów powinna być zagospodarowana zielenią.

12. Tereny usług sfery społecznej, oznaczone na rysunku studium **UKS (UO, UZ, UK, US)**.

Przeznaczeniem tych terenów jest zaspokajanie potrzeb społeczności lokalnej w dziedzinach : kultury, oświaty i wychowania, ochrony zdrowotnej i opieki społecznej, oraz sportu i rekreacji masowej.

Jako podstawowe formy zabudowy na tych terenach ustala się budynki i urządzenia służące realizacji w/w celów.

Na terenach tych dopuszcza się budowę dróg, sieci i urządzeń infrastruktury technicznej.

Część terenów powinna być zagospodarowana zielenią.

13. Strefa ekstensywnej zabudowy mieszkaniowej i rekreacyjnej, oznaczona na rysunku studium **ME**.

Strefę tą wyznaczono dla zaspokajanie potrzeb społeczności lokalnej w dziedzinie mieszkalnictwa jednorodzinnego i rekreacji indywidualnej, o ekstensywnej formie zabudowy i zagospodarowania terenu, w ścisłym powiązaniu z terenami użytków rolnych o charakterze nieprodukcyjnym, stawami i zbiornikami wodnymi o charakterze rekreacyjnym oraz terenami zakrzewionymi i zadrzewionymi nie stanowiącymi lasów.

Na terenach tych dopuszcza się również budowę towarzyszącą budynkom mieszkalnym, takich jak garaże dla samochodów osobowych, budynki gospodarcze, wiaty, altany ogrodowe, przydomowe oranżerie (ogrody zimowe) itp. oraz niewielkie budynki inwentarskie dla hobbystycznej hodowli zwierząt.

Na terenach tych dopuszcza się budowę dróg, sieci i urządzeń infrastruktury technicznej.

Przeważająca część tych terenów powinna być zagospodarowana zielenią.

h. / h_e

14. Tereny zieleni parkowej, oznaczone na rysunku studium **ZP**
Przeznaczeniem tych terenów jest ich zagospodarowanie zielenią urządzoną z przewagą zielenie wysokiej.
15. Tereny cmentarzy, oznaczone na rysunku studium **ZC**
Ustala się dla tych terenów utrzymanie dotychczasowego sposobu użytkowania w oparciu o przepisy szczególne, przy czym dla niektórych cmentarzy wyznaczono rezerwę terenu z przeznaczeniem na ich powiększenie.

2. KIERUNKI I WSKAŹNIKI DOTYCZĄCE ZAGOSPODAROWANIA ORAZ UŻYTKOWANIA TERENÓW, W TYM TERENY WYŁĄCZONE SPOD ZABUDOWY.

WYTYCZNE DO PLANÓW MIEJSCOWYCH, W ZAKRESIE KIERUNKÓW ZMIAN W ZAGOSPODAROWANIU I PRZEZNACZENIU TERENÓW

1. Dla terenów rolniczej przestrzeni produkcyjnej, plany miejscowe winny ustalić :
 - obszary wyłączone spod zabudowy,
 - warunki lokalizacji i parametry zabudowy służącej produkcji rolniczej, w tym ewentualnie zabudowy zagrodowej,
 - tereny preferowane do zalesienia.
2. Dla terenów lasów i związanych z gospodarką leśną, plany miejscowe winny ustalić :
 - tereny lokalizacji urządzeń służących obsłudze ruchu turystycznego,
 - rodzaje obiektów dopuszczonych do realizacji na tych terenach,
 - parametry zabudowy służącej obsłudze ruchu turystycznego.
3. Dla terenów zabudowy mieszkaniowej o niskiej intensywności, plany miejscowe winny ustalić :
 - parametry zabudowy mieszkaniowej, przy czym należy uwzględnić następujące wskaźniki :
 - wysokość budynków do 12 m,
 - przekrycie budynków dachami stromymi o nachyleniu połaci głównej bryły dachu od 30° do 45° ,
 - kubatura budynków do 2.000 m^3 ,
 - wielkość powierzchni zabudowy w stosunku do powierzchni działki budowlanej nie powinna przekraczać 30 %,
 - minimalna powierzchnia biologicznie czynna 40% działki budowlanej
 - minimalna powierzchnia działki budowlanej pod budynek wolnostojący - 600 m^2 , pod budynek w zabudowie bliźniaczej 400 m^2 , pod budynek w zabudowie szeregowej - 180 m^2 , przy czym zabudowę bliźniaczą i szeregową należy dopuszczać tylko na terenie miasta,
 - parametry zabudowy towarzyszącej budynkom mieszkalnym,
 - rodzaje innych obiektów budowlanych dopuszczonych do realizacji na tych terenach, przy założeniu, że nie będą one wywoływać uciążliwości

powodujących przekroczenie standardów środowiska jak dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej,

- tereny pod drogi publiczne i wewnętrzne służące obsłudze komunikacyjnej, kategorię i klasę techniczną tych dróg oraz zasady wyposażenia w chodniki dla pieszych, ścieżki rowerowe, pasy zieleni urządzonej i oświetlenia,
- wskaźniki ilości niezbędnych miejsc postojowych dla planowanej zabudowy,
- tereny pod urządzenia infrastruktury technicznej oraz pasy terenu korytarzy infrastruktury technicznej,
- tereny na których dopuszcza się indywidualne przydomowe oczyszczalnie ścieków lub odprowadzenie ścieków do szczelnych zbiorników,
- tereny pod zielen ogólnodostępną.

4. Dla terenów zabudowy mieszkaniowej o średniej intensywności, plany miejscowe winny ustalić :

- parametry zabudowy mieszkaniowej, przy czym należy uwzględnić następujące wskaźniki :
 - wysokość budynków do 15 m,
 - wielkość powierzchni zabudowy w stosunku do powierzchni działki budowlanej nie powinna przekraczać 50 %,
 - minimalna powierzchnia biologicznie czynna 25 % działki budowlanej
- parametry zabudowy towarzyszącej budynkom mieszkalnym,
- rodzaje innych obiektów budowlanych dopuszczonych do realizacji na tych terenach, przy założeniu, że nie będą one wywoływać uciążliwości powodujących przekroczenie standardów środowiska jak dla zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej,
- tereny pod drogi publiczne i wewnętrzne służące obsłudze komunikacyjnej, kategorię i klasę techniczną tych dróg oraz zasady wyposażenia w chodniki dla pieszych, ścieżki rowerowe, pasy zieleni urządzonej i oświetlenia,
- wskaźniki ilości niezbędnych miejsc postojowych dla planowanej zabudowy,
- tereny pod urządzenia infrastruktury technicznej oraz pasy terenu korytarzy infrastruktury technicznej,
- odprowadzenie ścieków wyłącznie do sieci kanalizacji komunalnej,
- tereny pod zielen ogólnodostępną.

5. Dla terenów zabudowy mieszkaniowej o niskiej intensywności z usługami i drobną wytwórczością, plany miejscowe winny ustalić :

- parametry zabudowy, przy czym należy uwzględnić następujące wskaźniki :
 - wysokość budynków do 12 m,
 - przekrycie budynków dachami stromymi o nachyleniu połaci głównej bryły dachu od 30° do 45°
 - kubatura budynków do 5.000 m^3 ,
 - wielkość powierzchni zabudowy w stosunku do powierzchni działki budowlanej nie powinna przekraczać 30 %,
 - minimalna powierzchnia biologicznie czynna 25 % działki budowlanej
 - minimalna powierzchnia działki budowlanej pod budynek wolnostojący - 600 m^2 , pod budynek w zabudowie bliźniaczej 400 m^2 , pod budynek w zabudowie szeregowej - 180 m^2 , przy czym zabudowę bliźniaczą i szeregową należy dopuszczać tylko na terenie miasta,

h. lhp

- parametry zabudowy towarzyszącej budynkom mieszkalnym i usługowym,
- rodzaje innych obiektów budowlanych dopuszczonych do realizacji na tych terenach, przy założeniu, że nie będą one wywoływać uciążliwości powodujących przekroczenie standardów środowiska jak dla zabudowy mieszkaniowej z usługami rzemieślniczymi,
- ograniczenia w zakresie uciążliwości wynikające z sąsiedztwa obiektów mieszkalnych i usługowych
- tereny pod drogi publiczne i wewnętrzne służące obsłudze komunikacyjnej, kategorię i klasę techniczną tych dróg oraz zasady wyposażenia w chodniki dla pieszych, ścieżki rowerowe, pasy zieleni urządzonej i oświetlenia,
- wskaźniki ilości niezbędnych miejsc postojowych dla planowanej zabudowy,
- tereny pod urządzenia infrastruktury technicznej oraz pasy terenu korytarzy infrastruktury technicznej,
- tereny na których dopuszcza się indywidualne oczyszczalnie ścieków lub odprowadzenie ścieków do szczelnych zbiorników,
- tereny pod zielen ogólnodostępną.

6. Dla terenów zabudowy mieszkaniowej o średniej intensywności z usługami (na obszarze miasta) plany miejscowe winny ustalić:

- parametry zabudowy mieszkaniowej i usługowej, przy czym należy uwzględnić następujące wskaźniki:
 - wysokość budynków do 15 m,
 - wielkość powierzchni zabudowy w stosunku do powierzchni działki budowlanej nie powinna przekraczać 50 %,
 - minimalna powierzchnia biologicznie czynna 25 % działki budowlanej
- parametry zabudowy towarzyszącej budynkom mieszkalnym i usługowym,
- rodzaje innych obiektów budowlanych dopuszczonych do realizacji na tych terenach,
- ograniczenia w zakresie uciążliwości wynikające z sąsiedztwa obiektów mieszkalnych i usługowych
- tereny pod drogi publiczne i wewnętrzne służące obsłudze komunikacyjnej, kategorię i klasę techniczną tych dróg oraz zasady wyposażenia w chodniki dla pieszych, ścieżki rowerowe, pasy zieleni urządzonej i oświetlenia,
- wskaźniki ilości niezbędnych miejsc postojowych dla planowanej zabudowy,
- tereny pod urządzenia infrastruktury technicznej oraz pasy terenu korytarzy infrastruktury technicznej,
- odprowadzenie ścieków wyłącznie do sieci kanalizacji komunalnej,
- tereny pod zielen ogólnodostępną.

7. Dla terenów produkcji, składów i aktywności gospodarczej, plany miejscowe winny ustalić:

- parametry zabudowy, przy czym należy uwzględnić następujące wskaźniki:
 - wysokość budynków do 12 m,
 - wielkość powierzchni zabudowy w stosunku do powierzchni działki budowlanej nie powinna przekraczać 60 %,
 - minimalna powierzchnia biologicznie czynna 10% działki budowlanej
- rodzaje innych obiektów budowlanych dopuszczonych do realizacji na tych terenach,
- tereny pod drogi publiczne i wewnętrzne służące obsłudze komunikacyjnej, kategorię i klasę techniczną tych dróg oraz zasady wyposażenia w chodniki dla pieszych, ścieżki rowerowe, pasy zieleni urządzonej i oświetlenia,
- wskaźniki ilości niezbędnych miejsc postojowych dla planowanej zabudowy,
- tereny pod urządzenia infrastruktury technicznej oraz pasy terenu korytarzy infrastruktury technicznej,

8. Dla terenów usług komercyjnych (na obszarze miasta), plany miejscowe winny ustalić :

- parametry zabudowy, przy czym należy uwzględnić wskaźnik wysokość budynków do 12 m,
- rodzaje innych obiektów budowlanych dopuszczonych do realizacji na tych terenach,
- tereny pod drogi publiczne i wewnętrzne służące obsłudze komunikacyjnej, kategorię i klasę techniczną tych dróg oraz zasady wyposażenia w chodniki dla pieszych, ścieżki rowerowe, pasy zieleni urządzonej i oświetlenia,
- wskaźniki ilości niezbędnych miejsc postojowych dla planowanej zabudowy,
- tereny pod urządzenia infrastruktury technicznej oraz pasy terenu korytarzy infrastruktury technicznej,
- odprowadzenie ścieków wyłącznie do sieci kanalizacji komunalnej,
- tereny pod zielen ogólnodostępną.

9. Dla strefy ekstensywnej zabudowy mieszkaniowej i rekreacyjnej, plany miejscowe winny ustalić :

- tereny przeznaczone pod zabudowę i tereny do pozostawienia w dotychczasowym użytkowaniu,
- parametry zabudowy mieszkaniowej i rekreacyjnej, przy czym należy uwzględnić następujące wskaźniki :
 - wysokość budynków do 9 m,
 - przekrycie budynków dachami stromymi o nachyleniu połaci głównej bryły dachu od 30° do 45°
 - kubatura budynków do 2.000 m^3 ,
 - zabudowa wyłącznie wolnostojąca
 - wielkość powierzchni zabudowy w stosunku do powierzchni działki budowlanej nie powinna przekraczać 5 %,
 - minimalna powierzchnia biologicznie czynna 90 % działki budowlanej
 - minimalna powierzchnia działki budowlanej 2500 m^2 ,
- parametry zabudowy towarzyszącej budynkom mieszkalnym,
- rodzaje innych obiektów budowlanych dopuszczonych do realizacji na tych terenach, przy założeniu, że nie będą one wywoływać uciążliwości powodujących przekroczenie standardów środowiska jak dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej i zabudowy rekreacyjnej,
- wskaźnik dopuszczalnej obsady zwierząt hodowlanych,
- tereny pod drogi publiczne i wewnętrzne służące obsłudze komunikacyjnej, kategorię i klasę techniczną tych dróg oraz zasady wyposażenia w chodniki dla pieszych, ścieżki rowerowe, pasy zieleni urządzonej i oświetlenia,
- wskaźniki ilości niezbędnych miejsc postojowych dla planowanej zabudowy,
- tereny pod urządzenia infrastruktury technicznej oraz pasy terenu korytarzy infrastruktury technicznej,
- tereny na których dopuszcza się indywidualne przydomowe oczyszczalnie ścieków lub odprowadzenie ścieków do szczelnych zbiorników,
- tereny pod zielen ogólnodostępną.

3. OBSZARY ORAZ ZASADY OCHRONY ŚRODOWISKA I JEGO ZASOBÓW, OCHRONY PRZYRODY, KRAJOBRAZU KULTUROWEGO.

L. / Lp

- 3.1. Przyjęty standard: zwiększenie skuteczności ochrony systemu przyrodniczego przed sprzecznym z wymogami ochrony przyrody użytkowaniem i dewastacją oraz utrzymanie biologicznej aktywności tych terenów w strukturze gminy. Gmina ma wykonane dla potrzeb niniejszego Studium „Opracowanie ekofizjograficzne”. Wnioski z tego opracowania zostały, przyjęte do studium. Przyjęto również zalecenia aktów prawnych dotyczących ustalenia obszarów objętych ochroną prawną.
- 3.2. Utrzymuje się obszary ochrony przyrody w granicach wyznaczonych aktami prawnymi w sprawie ich powołania :
- rezerwat przyrody "Torfowisko k. Grabowna" utworzone Zarządzeniem Ministra Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego z dnia 11.08.1980 r. (MP Nr. 19, poz. 94.),
 - rozporządzenie Wojewody Dolnośląskiego z dnia 28 marca 2007 r. w sprawie Parku Krajobrazowego „Dolina Baryczy”, dla terenu Parku leżącego w granicach województwa dolnośląskiego (D. Urz. Woj. Dolnośląskiego z 2007 r. Nr 88 poz. 1012), oraz zasady gospodarowania na ich obszarze, zgodnie z ustaleniami zawartymi w stosownych rozporządzeniach dotyczących ich powołania oraz z przepisach odrębnych,
 - rozporządzenia Ministra Środowiska z dnia 21 lipca 2004 r. w sprawie obszarów specjalnej ochrony ptaków Natura 2000 (Dz.U. z 2004 r. Nr 229 poz. 2313 ze zm.) - część obszaru gminy, leży w granicach obszaru specjalnej ochrony ptaków „Dolina Baryczy” (kod obszaru PLB 20001) objętego ochroną jako część Europejskiej Sieci Ekologicznej Natura 2000 ,
- 3.3. Ochrona zasobów wód podziemnych, a w szczególności Głównego Zbiornika Wód Podziemnych GZWP nr 303 „Pradolina Barycz-Głogów (E)” winna odbywać się poprzez ochronę wód powierzchniowych i wód podziemnych pierwszego horyzontu.
- 3.4. Obszary lasów ochronnych.
Obszary leśne jako element systemu przyrodniczego podlegają ochronie. Gospodarka leśna odbywa się w oparciu o plany urządzenia lasu i plany ochrony. Przewiduje się nowe tereny do zalesień. Są to powierzchnie gruntów o słabej i bardzo słabej przydatności dla rolnictwa, rozrzucone po całej gminie, oznaczone na rysunku studium.
- 3.5. Ochronie podlegają gleby najwyższych klas bonitacyjnych (IIIb, IVa i IVb). Chronione są również, ze względu na wartości przyrodnicze, gleby pochodzenia organicznego, torfowe i murszowe, występujące w dolinach rzecznych.
- 3.6. Surowce mineralne.
Na rysunku studium oznaczono obszar i teren górniczy „Brzostowo” występowania kopaliny podstawowej o znaczeniu ponadregionalnym – gazu ziemnego – w udokumentowanych i eksploatowanych złóż: „ Brzostowo”
- 3.7. Ochrona obiektów i obszarów prawnie chronionych.
Na obszarach gminy i miasta objętych obszarami powierzchniowej ochrony przyrody wymagane jest przestrzeganie i realizacja zasad określonych przez przepisy w zakresie ochrony przyrody.
- 3.8. Ochrona ujęć wody dla wodociągów komunalnych.
Ochrona odbywa się poprzez wyznaczenie bezpośrednich i pośrednich stref ochronnych.

Proponowane w studium nowe zagospodarowanie nie powinno spowodować przekroczenia dopuszczalnych wartości norm w zakresie ochrony środowiska, a szczególnie powietrza atmosferycznego (hałas, w tym komunikacyjny, zanieczyszczenia emisją niską), wód powierzchniowych i wód podziemnych.

4. OBSZARY I ZASADY OCHRONY DZIEDZICTWA KULTUROWEGO I ZABYTKÓW ORAZ DÓBR KULTURY WSPÓŁCZESNEJ.

4.1. OBIEKTY I OBSZARY CHRONIONE. Definicje i wymogi.

1. STREFY OCHRONY KONSERWATORSKIEJ.

UWAGA:

- a. Uszczegółowienie wymogów konserwatorskich, sformułowanych dla poszczególnych stref ochrony konserwatorskiej i innych obszarów chronionych, powinno być dokonane w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego.
- b. W miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego granice stref ochrony konserwatorskiej mogą ulec niewielkim zmianom, wynikłym z różnicy skali opracowań planistycznych (tj. studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy oraz miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego).
- c. Liczba kondygnacji oznacza – w przypadku niniejszego opracowania - wysokość obiektu, a właściwie jego elewacji zewnętrznej. Na jedną kondygnację należy przyjąć nie więcej niż 4 m. W przypadku ścian wysokość tę należy mierzyć od poziomu terenu do linii okapu dachu.
- d. Granice stref ochrony konserwatorskiej określone na rysunku, mogą ulec zmianie i korekcie na etapie sporządzania planów zagospodarowania przestrzennego, w uzgodnieniu z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków; szczegółowy przebieg granic zostanie wówczas wyznaczony na podstawie aktualnego stanu zachowania zabytku i w sposób jednoznaczny dla realizatorów planu. Ponadto przebieg stref dotyczących ochrony relikwów archeologicznych ulegnie zmianie z uwagi na nowe odkrycia oraz dokonywaną weryfikację zabytków archeologicznych.

1.1. Strefa „A” ścisłej ochrony konserwatorskiej.

Strefa „A” ścisłej ochrony konserwatorskiej obejmuje obszar, na którym elementy układu przestrzennego miejscowości lub jej części, tzn. rozplanowanie, zabudowa oraz związany z nimi teren i krajobraz zachowały się w stanie nienaruszonym lub jedynie nieznacznie zniekształconym. Także obszar wpisany do rejestru zabytków.

Obszar objęty strefą „A” ścisłej ochrony konserwatorskiej uznany jest za szczególnie ważny pod względem przekazu historycznego i kulturowego. W strefie tej obowiązuje bezwzględny pierwszeństwo wymogów konserwatorskich przed wszelką prowadzoną współcześnie działalnością inwestycyjną, gospodarczą i usługową.

Działania konserwatorskie w strefie „A” zmierzają do zachowania, uczynienia historycznego układu przestrzennego i do konserwacji jego głównych elementów - zabudowy, rozplanowania, przebiegu ciągów komunikacyjnych, kompozycji wnętrza

zabudowy, historycznych linii zabudowy i układów zieleni zabytkowej. Dąży się też do utrzymania historycznych podziałów własnościowych i sposobu użytkowania gruntów.

W strefie „A” obowiązują następujące wymogi konserwatorskie:

- 1) należy zachować historyczny układ przestrzenny (tj. rozplanowanie dróg, ulic i międzychów, placów, historycznych zbiorników wodnych, przebieg linii zabudowy, kompozycję wnętrza urbanistycznych, kompozycję historycznej zieleni,) oraz poszczególne elementy tego układu (tj. historyczne nawierzchnie ulic, placów i chodników, historyczne obiekty techniczne, zabudowę, małą architekturę i zieleni),
- 2) należy konserwować zachowane elementy układu przestrzennego,
- 3) należy przyznać pierwszeństwo wszelkim działaniom odtworzeniowym i rewitalizacyjnym,
- 4) poszczególne obiekty o wartościach zabytkowych należy poddać restauracji i modernizacji technicznej z dostosowaniem obecnej lub projektowanej funkcji do wartości obiektu, a funkcje uciążliwe i degradujące wyeliminować,
- 5) należy uporządkować wnętrza zabudowy zabytkowych zespołów budowlanych; puste place powstałe po wyburzeniu obiektów powinny uzyskać zagospodarowanie odtworzeniowe bądź jako zieleńce wewnątrz blokowe, wg indywidualnych projektów (preferowana jest zieleń niska i pnąca),
- 6) należy dostosować współczesną funkcję do wartości zabytkowych zespołów budowlanych i jego poszczególnych obiektów, eliminując uciążliwe funkcje – dotyczy to również wartościowych kompozycji parkowych, nasadzeń przydrożnych, planowanych osadzeń cieków i zbiorników wodnych o wartościach historycznych,
- 7) w przypadku inwestycji nowych należy preferować te z nich, które stanowią rozszerzenie lub uzupełnienie już istniejących form zainwestowania terenu, przy założeniu maksymalnego zachowania i utrwalenia istniejących już relacji oraz pod warunkiem, iż nie kolidują one z historycznym charakterem obiektu,
- 8) należy dostosować nową zabudowę do historycznej kompozycji przestrzenno-architektonicznej w zakresie sytuacji, skali, bryły, gabarytów, formy architektonicznej, podziałów architektonicznych, proporcji powierzchni murów i otworów, opracowania elewacji, kolorystyki, stolarki okien i drzwi, materiału oraz nawiązać formami współczesnymi do lokalnej tradycji architektonicznej,
- 9) nowopowstająca zabudowa winna rygorystycznie powtarzać przebieg historycznej linii zabudowy, winna być kształtowana w oparciu o dostępne materiały ikonograficzne oraz w nawiązaniu do zachowanej historycznej zabudowy,
- 10) nowa zabudowa nie może dominować nad zabudową historyczną,
- 11) stosować materiały występujące w lokalnym budownictwie historycznym,
- 12) należy usunąć obiekty dysharmonizujące, analogicznie należy postępować w stosunku do innych elementów zniekształcających założenie historyczne (np. błędnych nasadzeń zieleni),
- 13) należy likwidować obiekty tymczasowe,
- 14) umieszczanie reklam lub innych tablic reklamowych nie związanych bezpośrednio z danym obiektem i stanowiących na obiekcie lub obszarze, element obcy, jest bezwzględnie zabronione; dopuszczalne jest umiejscawianie tablic informacyjnych instytucji lub sztyldów sklepów i zakładów w miejscach na to wyznaczonych, we właściwej, nie agresywnej formie,
- 15) wyklucza się możliwość prowadzenia napowietrznych linii teletechnicznych i energetycznych.
- 16) zakaz lokalizacji konstrukcji wieżowych związanych z urządzeniami przekaźnikowymi telekomunikacji,
- 17) wyklucza się możliwość stosowania ogrodzeń betonowych i prefabrykowanych,
- 18) inwestor przed uzyskaniem pozwolenia na budowę winien liczyć się z koniecznością zlecenia dodatkowych badań lub opracowań studialnych, archeologicznych,

architektonicznych, urbanistycznych, stratygraficznych, dendrologicznych, dendrochronologicznych itp. w przypadku postawienia takich wymogów przez odpowiednie służby ochrony zabytków,

- 19) wszelkie zamierzenia i działania (w tym wszelkie zmiany form własności, funkcji, podziały geodezyjne, przebudowy, rozbudowy i remonty, zmiany form zagospodarowania terenu, nowa zabudowa) na obszarze strefy „A” należy konsultować i uzgadniać z właściwym wojewódzkim konserwatorem zabytków.

Strefa „A” obejmująca historyczne założenia pałacowo-parkowe, kościelne wraz z cmentarzami, ruralistyczne i miejskie, równoznaczna jest ze **ściłą strefą ochrony zabytków archeologicznych**. **W zakresie ochrony zabytków archeologicznych obowiązują ustalenia jak dla stanowisk archeologicznych:** Wszelkie zamierzenia inwestycyjne związane z pracami ziemnymi wymagają przeprowadzenia ratowniczych badań archeologicznych i wykopaliskowych (w uzasadnionych przypadkach wyprzedzających), przez uprawnionego archeologa, historyka architektury i odpowiednie zespoły badawcze na koszt Inwestora, za pozwoleniem konserwatorskim na prace archeologiczne i wykopaliskowe. Pozwolenie należy uzyskać przed uzyskaniem pozwolenia na budowę, a dla robót nie wymagających pozwolenia na budowę – przed realizacją inwestycji, tj. przed uzyskaniem zaświadczenia potwierdzającego akceptację przyjęcia zgłoszenia wykonywania robót budowlanych. Dla planowanej zabudowy uzupełniającej obowiązuje wymóg przeprowadzenia wyprzedzających badań archeologiczno-architektonicznych. Ratownicze badania archeologiczne pozwolą określić pierwotne linie zabudowy, historyczne podziały działek, szerokość zabudowy historycznej, która winna znaleźć odzwierciedlenie w projektowanych elewacjach budynków. Należy liczyć się także z koniecznością zachowania w nowej zabudowie czy zagospodarowaniu terenu wartościowych relikwów historycznej zabudowy (piwnic, murów) i ekspozycji w nawierzchni zarysów dawnej zabudowy, wjazdów, bram itp. Nakazuje się odtworzenie historycznej zabudowy uzupełniającej zgodnie z przekazami ikonograficznymi oraz wynikami badań archeologiczno-architektonicznych.

Dla obszarów i obiektów szczególnie cennych pod względem historycznym i architektonicznym należy wprowadzić program rewaloryzacji wraz z terenami przyległymi, na podstawie jednolitej koncepcji przestrzenno-architektonicznej (również uwzględniającej uporządkowanie stanu władania nieruchomościami).

1.2. Strefa „B” ochrony konserwatorskiej.

Strefa „B” ochrony konserwatorskiej obejmuje obszary, w których elementy dawnego układu przestrzennego miejscowości lub jej części, tzn. rozplanowanie, kształt zewnętrzny zabudowy, a także jej powiązania z zielenią i krajobrazem zachowały się w stosunkowo dobrym stanie i całość stanowi wartość kulturową w skali lokalnej.

Działalność konserwatorska w strefie „B” zmierza do zachowania zasadniczych elementów historycznego rozplanowania, w tym przede wszystkim zabudowy, układu dróg, podziału i sposobu zagospodarowania działek. Zmierza też do restauracji i modernizacji technicznej obiektów o wartościach kulturowych z dostosowaniem współczesnej funkcji do wartości obiektów.

W strefie „B” obowiązują następujące wymogi konserwatorskie:

- 1) należy zachować i wyeksponować elementy historycznego układu przestrzennego tj. rozplanowanie dróg, ulic i placów, linie zabudowy, kompozycje wnętrz urbanistycznych, zespoły zabudowy oraz kompozycję zieleni,
- 2) należy zachować historyczne nawierzchnie kamienne,
- 3) należy przyznać pierwszeństwo wszelkim działaniom odtworzeniowym i rewaloryzacyjnym, zarówno w przypadku przyrodniczych elementów krajobrazu, jaki w stosunku do historycznej struktury technicznej, instalacji wodnych, sieci komunikacyjnych oraz o-

- bięktów zabytkowych znajdujących się w wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków,
- 4) obiekty o wartościach zabytkowych należy poddać restauracji i modernizacji technicznej z dostosowaniem obecnej lub projektowanej funkcji do wartości obiektu,
 - 5) wszelka działalność inwestycyjna musi uwzględniać istniejące już związki przestrzenne i planistyczne,
 - 6) należy preferować te inwestycje, które stanowią rozszerzenia lub uzupełnienie już istniejących form zainwestowania terenu, przy założeniu maksymalnego zachowania i utrwalenia istniejących już relacji oraz pod warunkiem, iż nie kolidują one z historycznym charakterem obiektu; przy opracowywaniu zasad kształtowania przyszłej zabudowy należy uwzględnić historyczny charakter zabudowy i jej rozplanowania: np. mieszkaniowy, zagrodowy, siedliskowy itp.,
 - 7) przy nowych inwestycjach oraz związanych z modernizacją, rozbudową, przebudową obiektów istniejących wymaga się nawiązania gabarytami i sposobem kształtowania bryły i użytymi materiałami do miejscowej tradycji architektonicznej; w przypadku istniejącego obiektu - po rozbudowie budynek powinien tworzyć spójną kompozycję z istniejącą częścią,
 - 8) nowa zabudowa winna być zharmonizowana z historyczną kompozycją przestrzenno-architektoniczną w zakresie lokalizacji, rozplanowania, skali, układu kalenicy dachu, ukształtowania bryły, w tym kształtu i wysokości dachu, poziomu posadowienia parteru, formy architektonicznej, podziałów otworów okiennych i drzwiowych, formy i wysokości ogrodzenia, przy nawiązaniu do cech historycznej zabudowy danej miejscowości,
 - 9) lokalizacja nowej zabudowy w obrębie zespołów dworskich, folwarcznych możliwa jest wyłącznie w miejscu nieistniejących budynków historycznych lub jako logiczne uzupełnienie zabudowy (zazwyczaj czworoboku),
 - 10) należy stosować materiały występujące w lokalnym budownictwie historycznym,
 - 11) nowa zabudowa nie może dominować nad zabudową historyczną,
 - 12) kolorystyka obiektów winna uwzględniać walory estetyczne otoczenia jak i rozwiązania kolorystyczne występujące w zabudowie historycznej danej wsi,
 - 13) elementy dysharmonizujące, nie spełniające warunków ochrony strefy konserwatorskiej, winny być usunięte lub poddane odpowiedniej przebudowie, analogicznie należy postępować w stosunku do innych elementów zniekształcających założenie historyczne (np. błędnych nasadzeń zieleni),
 - 14) w obrębie zespołów dworskich, folwarcznych zakazuje się budowy silosów na podwórzach folwarcznych; budowę silosów w tych zespołach dopuszcza się jedynie jako wbudowane w obiekty folwarczne, w miejscu nieistniejących budynków historycznych lub jako logiczne uzupełnienie zabudowy (zazwyczaj czworoboku),
 - 15) zakaz stosowania tworzyw sztucznych jako materiały okładzinowe,
 - 16) zakaz budowy ogrodzeń betonowych z elementów prefabrykowanych,
 - 17) zakaz lokalizacji konstrukcji wieżowych związanych z urządzeniami przekaźnikowymi telekomunikacji,
 - 18) umieszczanie reklam lub innych tablic nie związanych bezpośrednio z danym obiektem i stanowiących na obiekcie lub obszarze element obcy, jest zabronione. Dopuszczalne jest umieszczanie tablic informacyjnych instytucji lub szyldów sklepów i zakładów w miejscach na to wyznaczonych, we właściwej, nie agresywnej formie,
 - 19) wyklucza się możliwość prowadzenia napowietrznych linii teletechnicznych i energetycznych,
 - 20) wprowadza się wymóg uzgadniania z właściwym wojewódzkim konserwatorem zabytków wszelkich działań inwestycyjnych (w tym zmiany zagospodarowania terenu), remontów, przebudów i modernizacji oraz zmiany funkcji obiektów budowlanych, jak i wznoszenia nowych budynków.

1.3. Strefa „K” ochrony krajobrazu kulturowego.

Strefa „K” ochrony krajobrazu kulturowego obejmuje tereny harmonijnego współistnienia krajobrazu przyrodniczego z historyczną zabudową lub obszary o wyglądzie ukształtowanym w wyniku działalności ludzkiej.

Działania konserwatorskie w strefie „K” obejmują restaurację zabytkowych elementów krajobrazu urządzonego, ochronę krajobrazu naturalnego przestrzennie związanego z historycznym założeniem, ochronę form zagospodarowania terenów i sposobu użytkowania gruntów, tj. m.in.: układu dróg, miedz, zadrzewień, alei, szpalerów, grobli, stawów, przebiegu cieków wodnych, z zaleceniem utrzymania wykształconego sposobu parcelacji gruntów i formy użytkowania.

W strefie „K” obowiązują następujące wymagania konserwatorskie:

- 1) należy zachować i wyeksponować elementy historycznego układu przestrzennego i kompozycję zieleni,
- 2) w założeniach folwarcznych należy zachować, a w przypadku zniszczenia odtworzyć historyczny układ przestrzenny,
- 3) należy utrzymać krajobraz przyrodniczy związany przestrzennie z historycznym założeniem urbanistycznym i ruralistycznym, winno się uwolnić jego obszar od elementów dysharmonizujących, rekultywować tereny zniszczone, a w przypadku wprowadzania nowych elementów winny one podnosić estetyczne wartości tych terenów i podkreślać ich związek przestrzenny z historycznym założeniem urbanistycznym i ruralistycznym,
- 4) należy przyznać pierwszeństwo wszelkim działaniom odtworzeniowym i rewaloryzacyjnym, zarówno w przypadku przyrodniczych elementów krajobrazu, jak i w stosunku do historycznej struktury technicznej, instalacji wodnych, sieci komunikacyjnych oraz obiektów zabytkowych znajdujących się w wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków
- 5) wszelka działalność inwestycyjna musi uwzględniać istniejące już związki przestrzenne i planistyczne,
- 6) należy preferować te inwestycje, które stanowią rozszerzenie lub uzupełnienie już istniejących form zainwestowania terenu, przy założeniu maksymalnego zachowania i utrwalenia istniejących już relacji oraz pod warunkiem, iż nie kolidują one z historycznym charakterem obiektu,
- 7) formy inwestowania należy w maksymalnym stopniu ukierunkować na ich harmonijne wpisanie w otaczający krajobraz; z tego powodu należy wyłączyć z możliwości realizacji inwestycje duże wielkoobszarowe, jak również te, które wymagają znacznych przeobrażeń krajobrazu,
- 8) nowa zabudowa winna być dostosowana do historycznej kompozycji przestrzennej w zakresie rozplanowania, skali i bryły przy założeniu harmonijnego współistnienia elementów kompozycji historycznej i współczesnej oraz nawiązywać formami i stosowanymi materiałami do lokalnej, historycznej tradycji architektonicznej,
- 9) lokalizacja nowej zabudowy w obrębie zespołów dworskich, folwarcznych możliwa jest wyłącznie w miejscu nieistniejących budynków historycznych lub jako logiczne uzupełnienie zabudowy (zazwyczaj czworoboku),
- 10) w obrębie zespołów dworskich, folwarcznych zakazuje się budowy silosów na podwórzach folwarcznych; budowę silosów w tych zespołach dopuszcza się jedynie jako wbudowane w obiekty folwarczne, w miejscu nieistniejących budynków historycznych lub jako logiczne uzupełnienie zabudowy (zazwyczaj czworoboku),
- 11) umieszczenia reklam lub innych tablic, nie związanych bezpośrednio z danym obiektem i stanowiących element obcy na tym obszarze jest zabronione. Dopuszcza się umiejscowienie tablic informacyjnych instytucji lub szyldów sklepów i zakładów w miejscach na to wyznaczonych, we właściwej, nie agresywnej formie,
- 12) wszelkie działania inwestycyjne należy uzgadniać z właściwym wojewódzkim konserwatorem zabytków.

h. / h

1.4. Strefa „E” ochrony ekspozycji.

Strefa „E” ochrony ekspozycji układu zabytkowego obejmuje obszar stanowiący zabezpieczenie właściwego eksponowania zespołów lub obiektów zabytkowych o szczególnych wartościach krajobrazowych.

Wymogi konserwatorskie w strefie „E” ustalane są każdorazowo indywidualnie dla poszczególnych obszarów. W strefie tej stosuje się następujące zapisy:

- 1) całkowity zakaz wznoszenia obiektów kubaturowych lub innych obiektów wysokościowych;
- 2) zalecenia dotyczące nowej zabudowy (np. ustalenie nieprzekraczalnych gabarytów zabudowy, proporcji bryły i formy dachu i in.);
- 3) zakaz zalesiania obszarów, położonych w tej strefie.

Wszelkie działania inwestycyjne należy uzgadniać z właściwym wojewódzkim konserwatorem zabytków.

1.5. Strefa „W” ochrony reliktyw archeologicznych.

Strefa „W” ochrony reliktyw archeologicznych obejmuje tereny o rozpoznanej zawartości stanowisk archeologicznych podlegających ochronie konserwatorskiej, charakteryzujących się własną formą krajobrazową, wyróżniającą się w rzeźbie terenu. Obiektami tymi mogą być: grodziska wraz z otaczającymi je fosami, cmentarzyska kurhanowe lub pojedyncze kurhany, fortalicje, groble itp. wraz z otoczeniem. Strefą „W” obejmuje się także kościoły wraz z cmentarzami przykościelnymi.

Dla wszystkich obiektów w strefie wprowadza się priorytet wymogów konserwatorskich.

Na obszarze strefy „W” obowiązują następujące wymogi konserwatorskie:

- 1) zakazana jest wszelka działalność inwestycyjna lub budowlana nie związana bezpośrednio z konserwacją lub rewaloryzacją tego terenu. Obiekty o zachowanej formie krajobrazowej wyłączone są z jakiegokolwiek działalności inwestycyjnej mogącej naruszyć ich specyficzną formę;
- 2) dopuszcza się jedynie:
 - a) prowadzenie prac porządkowych,
 - b) konserwację zachowanych fragmentów zabytkowych celem ich ekspozycji w terenie lub zabezpieczenia przed zniszczeniem,
 - c) prowadzenie działań, mających na celu rewaloryzację zabytkowych obiektów i obszarów,
 - d) przystosowanie terenu do pełnienia funkcji muzealnych, kultowych lub innych, pożądaných dla ochrony i rewaloryzacji zabytku.

Wszelkie działania na terenie strefy „W” ochrony reliktyw archeologicznych winny być uzgodnione z Dolnośląskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków i przeprowadzone za pozwoleniem na prace archeologiczne i wykopaliskowe.

Inwestor winien liczyć się z koniecznością zlecenia dodatkowych badań lub opracowań studialnych archeologicznych, architektonicznych, stratygraficznych, dendrochronologicznych i innych.

Wprowadza się priorytet wymogów konserwatorskich.

1.6. Strefa „OW” obserwacji archeologicznej.

Strefa „OW” obserwacji archeologicznej obejmuje obszary o stwierdzonej lub domniemanej zawartości reliktyw archeologicznych (w sąsiedztwie nagromadzenia udokumentowanych stanowisk archeologicznych). Dotyczy to miejscowości o metryce średniowiecznej i nowożytniej oraz obszarów o zachowanych reliktyw pradziejowego i historycznego osadnictwa.

Na obszarze strefy „OW” obowiązują następujące wymogi konserwatorskie:

- 1) wszelkie zamierzenia inwestycyjne (także: zakładanie infrastruktury technicznej oraz inne wykopy ziemne) na tym obszarze związane z pracami ziemnymi należy uzgodnić z Dolnośląskim Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków co do konieczności ich prowadzenia pod nadzorem archeologicznym i za pozwoleniem wojewódzkiego konserwatora zabytków. Ze względu na możliwość stwierdzenia w trakcie prac reliktywów archeologicznych inwestor winien liczyć się z koniecznością zmiany technologii prowadzenia robót;
- 2) w przypadku dokonania znalezisk archeologicznych prace budowlane winny być przerwane, a teren udostępniony do ratowniczych badań archeologicznych. Badania te wykonywane są na koszt inwestora (ustawa o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami, art.31 ust.1). Wyniki tych badań decydują o możliwości kontynuowania prac budowlanych lub ewentualnie o ich zaniechaniu i zmianie przeznaczenia terenu.

Nadzór archeologiczny i ratownicze badania archeologiczne mogą być prowadzone jedynie przez uprawnionego archeologa.

Wymienione powyżej pozwolenie konserwatorskie należy uzyskać przed wydaniem pozwolenia na budowę i dla robót nie wymagających pozwolenia na budowę - przed realizacją inwestycji, tj. przed uzyskaniem zaświadczenia potwierdzającego akceptację przyjęcia zgłoszenia wykonywania robót budowlanych.

2. REJESTR ZABYTEKÓW WOJEWÓDZTWA DOLNOŚLĄSKIEGO.

Rejestr zabytków województwa dolnośląskiego prowadzony jest dla trzech kategorii zabytków:

- zabytków nieruchomych,
- zabytków ruchomych,
- zabytków archeologicznych.

Dla opracowań urbanistycznych istotne są zabytki nieruchome oraz archeologiczne.

Rejestr zabytków nieruchomych zawiera obiekty:

- o pojedyncze budynki lub ich zespoły,
- o układy urbanistyczne i ruralistyczne,
- o założenia zieleni komponowanej i cmentarze,
- o zabytki techniki

wpisane doń prawomocną decyzją właściwego wojewódzkiego konserwatora zabytków.

Obiekty te podlegają ochronie na mocy ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. z 2003 r., nr 162 poz.1568 z późniejszymi zmianami) oraz innych aktów prawnych. Obowiązuje tu bezwzględny priorytet wymagań i ustaleń konserwatorskich. Należy dążyć do pełnej rewaloryzacji tych obiektów.

Rygory te obowiązują niezależnie od położenia wpisanego do rejestru zabytków obiektu w strefach ochrony konserwatorskiej lub poza nimi.

Wszelkie działania podejmowane przy zabytkach wymagają pisemnego pozwolenia właściwego wojewódzkiego konserwatora zabytków.

Do projektowania oraz prowadzenia prac konserwatorskich przy zabytkach wpisanych do rejestru zabytków wymagane jest specjalistyczne przygotowanie potwierdzone stosownymi dokumentami.

Rejestr zabytków archeologicznych zawiera

zabytki archeologiczne wpisane doń prawomocną decyzją właściwego wojewódzkiego konserwatora zabytków. Obiekty te podlegają ochronie na mocy ustawy z dnia 23 lipca 2003 roku o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. z 2003 r., nr 162 poz.1568 z późniejszymi zmianami) oraz innych aktów prawnych.

3. WOJEWÓDZKA I GMINNA EWIDENCJA ZABYTKÓW

Wojewódzka i gminna ewidencja zabytków obejmuje obszary, zespoły i obiekty o istotnych lokalnych walorach historycznych, kulturowych i krajobrazowych, które należy otoczyć ochroną konserwatorską. Wpisywane są do niej:

- zabytki architektury i budownictwa,
- parki i cmentarze,
- elementy małej architektury (np. kapliczki).

Zasób wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków podlega sukcesywnemu rozpoznaniu i może być aktualizowany; zmiany te nie powodują zmian ustaleń studium.

Wojewódzka i gminna ewidencja zabytków architektury i budownictwa obejmuje różne obiekty nieruchome powstałe przed 1945 r., w których późniejsza działalność nie zatarała cech świadczących o ich historycznym rodowodzie, stanowiące charakterystyczne przykłady działalności budowlanej dawnych epok lub posiadające znaczące w skali lokalnej walory artystyczno-architektoniczne. Do ewidencji zabytków architektury i budownictwa włączane są:

- 3.1. pojedyncze budynki lub ich zespoły,
- 3.2. urządzenia techniki, trwale posadowione w danym miejscu.

Ad 3.1.

Budowle należące do wojewódzkiej i gminnej ewidencji zabytków architektury i budownictwa odznaczają się przynajmniej jedną z poniższych cech:

- a) posiadają bryłę lub detal architektoniczny, charakterystyczny dla pewnego stylu, regionu lub lokalnej tradycji budowlanej;
- b) pełnią istotną rolę w historycznym układzie przestrzennym miejscowości (wyznaczają linię zabudowy, stanowią zamknięcie wnętrza urbanistycznego lub znaczący akcent architektoniczny, organizują przestrzennie narożnik itp.);
- a) stanowią, wraz z innymi obiektami, zabytkowy zespół, np. zagrodę, folwark itp.;
- b) należą do najstarszych obiektów na danym terenie.

W przypadku tych obiektów obowiązują następujące wymogi konserwatorskie:

- 1) zachować ich bryłę, kształt i geometrię dachu oraz zastosowane tradycyjne materiały budowlane,
- 2) utrzymać, a w przypadku zniszczenia odtworzyć historyczny detal architektoniczny,
- 3) zachować kształt, rozmiary i rozmieszczenie otworów zgodne z historycznym wizerunkiem budynku; należy utrzymać - lub odtworzyć - oryginalną stolarkę okien i drzwi,
- 4) w przypadku konieczności przebicia nowych otworów, należy je zharmonizować z zabytkową elewacją budynku,
- 5) chronić zachowany układ i wystrój wnętrz oraz dążyć do jego odtworzenia w tych przypadkach, gdy uległ niekorzystnym zmianom,
- 6) stosować kolorystykę i materiały nawiązujące do tradycyjnych lokalnych rozwiązań, w tym ceramiczne lub tynkowe pokrycie ścian zewnętrznych; zakazuje się stosowania okładzin ściennych typu „siding”,
- 7) elementy elewacyjne instalacji technicznych należy montować z uwzględnieniem wartości zabytkowych obiektów.

Wszelkie prace budowlane, a także zmiany funkcji obiektów należy uzgadniać z właściwym wojewódzkim konserwatorem zabytków.

Ad 3.2.

W ewidencji obiektów zabytkowych ujęto urządzenia techniczne trwale związane z miejscem posadowienia (mosty, przepusty, stopnie wodne itp.).

Podstawowymi wymogami konserwatorskimi w przypadku tych obiektów jest:

- 1) zachowanie tych obiektów oraz ich formy,
- 2) utrzymanie ich w należyтым stanie technicznym.

UWAGA:

1. Dla obiektów wymienionych w ewidencji zabytków i znajdujących się w strefach ochrony konserwatorskiej, dodatkowo obowiązują ustalenia sformułowane dla poszczególnych stref, natomiast dla prac remontowych, modernizacyjnych, związanych z rozbudową i przebudową obiektów oraz prac rozbiórkowych prowadzonych przy zabytkach znajdujących się poza strefami i uwzględnionych w ewidencji należy uzyskać uzgodnienie wojewódzkiego konserwatora zabytków.
2. Wykaz oznaczonych na planie stanowisk archeologicznych oraz obiektów zabytkowych ujętych w rejestrze zabytków i wojewódzkiej ewidencji zabytków podlega sukcesywnej weryfikacji i uzupełnieniom. Przy opracowywaniu miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego należy każdorazowo uwzględnić ewentualne zmiany w w/w wykazach. Zmiany te nie mogą być uznane za brak zgodności studium z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego.

4. WYKAZ STANOWISK ARCHEOLOGICZNYCH.

Stanowisko archeologiczne to pojęcie określające miejsce lub przestrzeń, w której występują lub występowały zabytki archeologiczne. Zabytek archeologiczny w myśl ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz. U. Nr 162, poz. 1568 Art. 1. pkt 4) jest to ***zabytek nieruchomy, będący powierzchnią, podziemną lub podwodną pozostałością egzystencji i działalności człowieka, złożoną z nawarstwień kulturowych i znajdujących się w nich wytworów bądź ich śladów albo zabytek ruchomy, będący tym wytworem***. Zabytek archeologiczny jest więc specyficznym rodzajem zabytku, definiowanym w przytaczanym art.3 pkt 1 jako: ***nieruchomość lub rzecz ruchomą, ich części lub zespoły, będące dziełem człowieka lub związane z jego działalnością i stanowiące świadectwo minionej epoki bądź zdarzenia, których zachowanie leży w interesie społecznym ze względu na posiadaną wartość historyczną, artystyczną lub naukową***.

Zależnie od przyjętych kryteriów istnieje wiele sposobów podziałów stanowisk archeologicznych.

Jeden z najpowszechniejszych podziałów przyjmuje za kryterium posiadanie lub brak własnej formy krajobrazowej.

A) Ze względu na to kryterium stanowiska dzielą się na:

- 1° płaskie,
- 2° przestrzenne (np. kurhany).

Granice stanowisk płaskich wyznacza się głównie na podstawie rozrzutu znalezisk zabytków archeologicznych na powierzchni terenu. Ich rzeczywisty zasięg może być określony tylko na podstawie badań wykopaliskowych. Badania te mogą potwierdzić zasięg stanowiska, zawęzić go lub poszerzyć.

B) Ze względu na zajmowaną powierzchnię stanowiska podzielono na:

- 1° stanowiska punktowe (ślady osadnictwa) o powierzchni do 1 ara,
- 2° stanowiska o powierzchni do 0,5 ha,
- 3° stanowiska o większej powierzchni.

Stanowiska wymienione w punkcie 1° i 2° zaznaczane są na mapie symbolicznie; granice stanowisk powierzchniowych (pkt 3°) nanoszone są na mapę z dokładnością, na jaką pozwala jej skala.

L. / Wp

C) Najbardziej powszechnym i porządkującym podziałem poszczególnych rodzajów stanowisk jest podział pod względem funkcji. Zgodnie z nim wyróżniano cztery lub więcej grup. Przedstawiona poniżej klasyfikacja stanowi kompilację podziałów proponowanych przez różnych badaczy. Przynależność stanowisk do jednej z wymienionych grup jest często niejednoznaczna:

1) **stanowiska osadnicze** - podstawowa forma zagospodarowania terenu to obiekty mieszkalne - schroniska skalne, obozowiska, osady otwarte – wsie i przysiółki oraz miasta,

2) **stanowiska o charakterze obronnym** – podstawową ich funkcją była obrona co skutkowało najczęściej wyraźnym wyodrębnieniem w krajobrazie - grodziska, gródki stożkowate, wały, wieże mieszkalne, zamki, fortalicje

3) **stanowiska o funkcji kultowej w tym sepulkralnej** – należą do nich miejsca kultu służące odprawianiu obrzędów związanych z wyznawaniem światopoglądem w tym z chowaniem zmarłych – pojedyncze kamienie lub ich zespoły stanowiące różnorodne formy w tym np. kręgi, „ołtarze”, cmentarzyska, cmentarze, krzyże, kapliczki, kaplice, świątynie, zespoły świątynne, klasztory itp.

4) **stanowiska o charakterze produkcyjnym** - warsztaty, pracownie rzemieślnicze, ośrodki hutnicze, kopalnie, manufaktury, folwarki itp.

5) **stanowiska o charakterze komunikacyjnym w tym znaki graniczne** - mosty, przeprawy, brody, drogi, kanały, porty, kopce graniczne

6) **poła bitew-pobojowiska**

7) **skarby** - zdeponowane poza kontekstem osadniczym przedmioty lub zespoły przedmiotów o dużej wartości.

8) **znaleziska luźne lub punkty czy ślady osadnicze** - miejsca w których natrafiono na powierzchni terenu na pojedyncze zabytki (np. siekierka, grzechotka, moneta) lub niewielką ich ilość świadczącą o penetracji określonego terenu w określonym czasie.

D) Stanowisko związane jest zawsze z określonym miejscem lub obszarem. Stwierdzone w jego granicach fakty nie zawsze charakteryzują się ciągłością (tożsamością) chronologiczną i kulturową. Stąd też stanowiska można podzielić na:

1) **proste (jednokulturowe)** - na których występują relikty jednej tylko kultury,

2) **złożone (wielokulturowe)** - na których wyróżnić można ślady bytności wielu kultur archeologicznych.

E) Nowsze podejście do tego tematu spowodowało wprowadzenie podziału w oparciu o pojęcie faz funkcjonowania stanowiska. Zgodnie z nim można wyróżnić stanowiska:

1 **jednofazowe**

2 **wielofazowe** - relikty z różnych faz osadniczych nie mają ze sobą związku chronologicznego i/lub kulturowego i/lub funkcjonalnego i/lub przestrzennego.

F) Ze względu na czas odkrycia i istniejącą dokumentację wydzielono stanowiska:
• archiwalne, tzn. znane z dokumentów i literatury, względnie zachowanych znalezisk. Za archiwalne uznawane jest stanowisko odkryte przed II wojną światową lub przed wprowadzeniem programu Archeologiczne Zdjęcie Polski.

Wśród nich znajdują się dwa rodzaje stanowisk:

a) o określonej lokalizacji – stanowiska te podlegają weryfikacji poprzez badania powierzchniowe. Badania te mogą potwierdzić lub nie, występowanie na danym terenie zabytków. Brak potwierdzenia może być spowodowany różnymi czynnikami w tym niedostępnością terenu (zalesienie, porośnięcie darnią);

b) o nieokreślonej lokalizacji - tych stanowisk nie nanosi się na mapę stanowiącą załącznik do wytycznych.

h.k.

• Stanowiska nie „archiwalne” zostały odkryte po 1945 r. podczas prac wykopaliskowych lub inwentaryzacji przeprowadzanej w ramach Archeologicznego Zdjęcia Polski (AZP). Jest to program badawczy polegający na rejestracji stanowisk w oparciu o badania archiwalne i powierzchniowe. Na podstawie wyników tych badań tworzony jest wykaz stanowisk archeologicznych w oparciu o Karty AZP (stanowiska nanosi się na mapę w skali 1:10 000 lub mniejszej i podaje rzędne geograficzne). Stanowiska rejestrowane są wg. przyporządkowania administracyjnego i określane poprzez nr tzw. obszaru AZP, nr stanowiska na mapie i nr stanowiska w miejscowości.

Stanowiska archiwalne nie zweryfikowane lub zweryfikowane negatywnie oznaczają się na mapie zaczerpniętym trójkątem którego geometryczny środek wyznacza miejsce odkrycia. Stanowiska o nieokreślonej lokalizacji zaznacza się na mapach Obszaru AZP trójkątem nie zaczerpniętym postawionym w pobliżu nazwy miejscowości. Prace inwentaryzacyjne na terenie gminy Twardogóra zostały zakończone, tym niemniej możliwe jest zwiększenie liczby stanowisk w wyniku nowych odkryć zarówno archiwalnych jak i terenowych. W takim przypadku należy uaktualnić nin. wytyczne konserwatorskie w zakresie ochrony zabytków archeologicznych.

Na obszarze stanowisk archeologicznych obowiązują następujące wymogi konserwatorskie :

- 1) dopuszcza się uprawy rolnicze, ogrodowe, poletka doświadczalne – z wyłączeniem obszarów objętych strefą „W” - przy czym należy unikać zbyt głębokiej orki, stanowiącej zagrożenie dla znajdujących się w ziemi zabytków archeologicznych;
 - 2) obszary stanowisk archeologicznych należy wyłączyć spod ewentualnego zalesienia;
 - 3) dopuszczalne jest lokalizowanie inwestycji na terenie stanowiska archeologicznego – z wyłączeniem obszarów objętych strefą „W” - pod warunkiem uzgodnienia i uzyskania zezwolenia od właściwego wojewódzkiego konserwatora zabytków. Ponadto inwestor obowiązany jest zlecić wykonanie ratowniczych badań wykopaliskowych na własny koszt przed przystąpieniem do prac ziemnych. Wyniki tych badań mogą wpłynąć na decyzję o zmianie programu zagospodarowania tego terenu lub obrania innej technologii.
- Przed uzyskaniem pozwolenia na budowę (a dla robót nie wymagających pozwolenia na budowę - przed realizacją inwestycji, tj. przed uzyskaniem zaświadczenia potwierdzającego akceptację przyjęcia zgłoszenia wykonywania robót budowlanych) należy uzyskać pozwolenie Dolnośląskiego Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków na przeprowadzenie ziemnych robót budowlanych na terenie zabytkowym w trybie prac konserwatorskich, które polegają na przeprowadzeniu wyprzedzających ratowniczych badań archeologicznych metodą wykopaliskową, przez uprawnionego archeologa.

UWAGA

1. Zgodnie z ustawą z dnia 23 lipca 2003 r. o ochronie zabytków i opiece nad zabytkami (Dz.U. Nr 162, poz.1568) art.33 ust.1. *Kto przypadkowo znalazł przedmiot, co do którego istnieje przypuszczenie, iż jest on zabytkiem archeologicznym, jest obowiązany, przy użyciu dostępnych środków, zabezpieczyć ten przedmiot i oznakować miejsce jego znalezienia oraz niezwłocznie zawiadomić o znalezieniu tego przedmiotu właściwego wojewódzkiego konserwatora zabytków, a jeśli nie jest to możliwe, właściwego wójta (burmistrza, prezydenta miasta).*
2. Zasób ewidencji i rejestru stanowisk archeologicznych podlega sukcesywnym uzupełnieniom i weryfikacji.

5. ZIELEŃ CHRONIONA.

Jako „zielen chroniona” mogą występować obszary zielone, oznaczone jako „teren zielony do zachowania”, czyli:

- 5.1. założenia zieleni komponowanej: parki, ogrody, skwery, gazony ukształtowane przez człowieka;
- 5.2. cmentarze powstałe przed 1945 r.;

h. / h

5.3. lasy.

oraz obiekty „punktowe”, czyli:

5.4. szpalery, aleje i pojedyncze drzewa pomnikowe.

Ad. 5.1.

Na terenach zieleni komponowanej obowiązują następujące wymogi konserwatorskie:

- 1) należy dążyć do ich zachowania lub scalenia w granicach historycznych,
- 2) niedopuszczalne jest dokonywanie podziałów własnościowych tych terenów; w przypadku, gdy taki podział już istnieje, należy dążyć do scalenia własnościowego gruntów w granicach historycznych założenia;
- 3) założenia te winny pozostać założeniami zielonymi; należy tu lokalizować funkcję rekreacyjną lub reprezentacyjną;
- 4) założenia te należy uporządkować; wskazana jest ich rewaloryzacja. W przypadku, gdy nie przewiduje się rewaloryzacji danego obszaru, należy pozostawić zieleni naturalnemu rozwojowi;
- 5) stosunki gruntowo-wodne winny umożliwić utrzymanie zieleni w należyтым stanie; prace melioracyjne winny dążyć do odtworzenia dawnych stosunków wodnych;
- 6) na obszarach chronionych wprowadza się zakaz prowadzenia działalności inwestycyjnej bez uzgodnienia z właściwym wojewódzkim konserwatorem zabytków oraz właściwym wojewódzkim konserwatorem przyrody,
- 7) wszelkie działania na ich terenie, także lokalizację nowych obiektów, należy uzgadniać z właściwym wojewódzkim konserwatorem zabytków i wykonywać pod jego kontrolą.

UWAGA:

Niedopuszczalne jest kwalifikowanie tych terenów jako użytków rolnych lub leśnych albo gruntów budowlanych! Winny one pozostać terenami zieleni parkowej, gdyż zabronione jest prowadzenie na ich obszarze gospodarki leśnej lub działalności inwestycyjnej.

W miarę możliwości należy zachować funkcje poszczególnych części zespołów pałacowych: folwarki - funkcje gospodarcze, polany parkowe - łąki krajobrazowe bez prowadzenia nasadzeń, tereny zadrzewione jako naturalne masywy zieleni, zwłaszcza rosnące nad brzegami cieków wodnych.

Ad. 5.2.

Na terenie cmentarzy obowiązują następujące wymogi konserwatorskie:

- 1) jeżeli są one nadal użytkowane, należy zachować ich dotychczasową funkcję;
- 2) cmentarze nie użytkowane należy zachować jako tereny zielone, np. miejsca spacerowe;
- 3) należy zaznaczyć w terenie obszar cmentarza przez ogrodzenie go w sposób trwały. Funkcję ogrodzenia pełnić może zarówno twór sztuczny (mur, estetyczne ogrodzenie metalowe), jak i naturalny (np. żywopłot);
- 4) Należy zachować i konserwować elementy historycznych układów przestrzennych cmentarzy, w tym historyczne ogrodzenia, bramy, nagrobki, obiekty sztuki sakralnej, zieleni; w przypadku cmentarzy użytkowanych nowe inwestycje dopuszczalne wyłącznie jako uzupełnienie już istniejących form zainwestowania terenu, przy założeniu maksymalnego zachowania i utrwalenia historycznych relacji oraz pod warunkiem, iż nie kolidują one z historycznym charakterem założenia.

Ad. 5.3.

W przypadku zaznaczenia obszaru leśnego jako terenu zielonego ważna jest rola lasu jako zielonej otuliny miejscowości lub bariery optycznej i jedynym wymogiem konserwatorskim jest jego zachowanie.

Ad. 5.4.

W przypadku szpalerów, alei i pojedynczych okazów obowiązują następujące wymogi konserwatorskie:

- 1) utrzymanie obiektu w miejscu i granicach historycznych;
- 2) właściwa pielęgnacja zieleni;
- 3) w przypadku szpalerów i alei usuwanie okazów chorych i uzupełnianie układu nasadzeniami właściwych gatunków drzew.

6. CHRONIONE UKŁADY KOMUNIKACYJNE.

Chronione układy komunikacyjne zaznaczono na planszy i w tekście jako „układ dróg do zachowania”. Jako warunek ochrony uznano drogi pełniące istotną rolę w kształtowaniu przestrzennego układu miejscowości. Drogi te należy zachować zarówno w ich przebiegu, jak i przekroju, tzn. ochronie podlegają linie rozgraniczające dróg, szerokość jezdni i poboczy, linie zabudowy. Ze stanowiska konserwatorskiego wskazane jest odtworzenie nawierzchni kamiennej dróg we wszystkich miejscowościach. Należy także utrzymać - w przypadku ich zachowania - dawne krawężniki i rynsztoki oraz nawierzchnię chodników z płyt granitowych lub kostek kamiennych.

V OGÓLNE ZALECENIA KONSERWATORSKIE – odnoszą się do całego obszaru gminy

1.

Należy zachować charakter osadnictwa. Wskazane jest lokowanie nowej zabudowy w już istniejących układach osadniczych (na zasadzie uzupełniania „pustek” lub logicznej kontynuacji dotychczasowego układu).

Lokalizowanie budynków o znacznej powierzchni i kubaturze oraz elementów wysokościowych jest dopuszczalne tylko wówczas gdy nie kolidują z zasadami ochrony zabytków i krajobrazu kulturowego (wyklucza się takie zamierzenia zwłaszcza w przypadku uniemożliwienia ekspozycji panoram wsi oraz istotnych elementów przestrzennych miejscowości).

2.

W większości miejscowości zalecane jest zachowanie istniejącego układu dróg, tzn. utworzonego w naturalnym rozwoju wsi układu komunikacyjnego. Dodawanie nowych elementów winno się odbywać na zasadzie kontynuacji: logicznej i zgodnej z zasadami rozwoju historycznego. Przy rozbudowie układu komunikacyjnego należy w pierwszym rzędzie wykorzystywać już istniejące (lub niegdyś istniejące i znane z historycznych materiałów kartograficznych) drogi i ulice, drogi gospodarcze, obsługujące dawniej zaplecza działek, drogi gruntowe, miedzuchy, nawet miedze po odpowiednim przystosowaniu ich (prawnym i technicznym) do pełnienia tych funkcji. Dopuszcza się łączenie ich przecznkami.

Nie dopuszcza się obsługi komunikacyjnej poszczególnych działek (posesji) poprzez tzw. sięgacze lub ślepe uliczki.

3.

W miejscowościach, gdzie występuje zabudowa zagrodowa, należy kontynuować ten typ zabudowy. Jej główną cechą charakterystyczną jest usytuowanie budynków wokół prostokątnego dziedzińca, pełniącego funkcje gospodarcze i komunikacyjne. Niedopuszczalne jest więc lokalizowanie nowych budynków pojedynczo, w środku działki (posesji). Taka zabudowa zupełnie zaburza historyczną strukturę wsi. W przypadku dobudowywania nowych budynków na terenie zagród już istniejących należy te obiekty tak lokalizować, aby stanowiły logiczną kontynuację dotychczasowego układu budynków (np. należy dobudować czwarty bok prostokąta).

4.

Na terenach, na których czytelna jest linia zabudowy, należy ją utrzymać i kontynuować. Na obszarach zabudowy wiejskiej należy wyznaczyć obszar – „pas zabudowy” nieprzekraczalnymi liniami zabudowy zarówno wobec wiejskiej drogi, jak i zaplecza działek (posesji). Ma to na celu pozostawienie „pasa ogrodów” - wyraźnie wyodrębnionych części działek siedliskowych, zajętych pod ogrody, sady, uprawy polowe, ewentualnie zieleń urządzoną.

Niedopuszczalne jest tworzenie drugiej linii – drugiego pasa zabudowy bezpośrednio za pierwszą.-

Możliwość tworzenia w ten sposób drugiej linii zabudowy wobec konkretnych terenów zostanie określona na etapie opracowania miejscowych planów.

Obowiązuje zakaz lokalizacji masztów związanych z urządzeniami przekątnikowymi telekomunikacji.

5.

Ze względu na walory widokowe gminy oraz dotychczasową tradycję budowlaną wskazane jest formowanie zabudowy zgodnie z zasadami:

- o budynki wolnostojące lub zgrupowane w zespoły. Szeregówki lub bloki wykluczone,
- o niewysokie, 1 - 2 kondygnacje;
- o kształtowane na rzutach prostokątów;
- o z dachami stromymi, o kącie nachylenia ok. 45°, dwuspadowymi, symetrycznymi. Dopuszcza się urozmaïcenia w postaci naczółków lub wystawek;
- o operujące drobną formą architektoniczną;
- o zalecane są materiały tradycyjne (cegła, kamień, drewno, ruda darniowa lub nawiązanie do niej; elewacje tynkowane lub ceramiczne, dachówka ceramiczna). Dopuszczalne są materiały współczesne, np. beton. Niewłaściwe są okładziny typu „siding”, a także blacha falista, eternit. Blacha powlekana dopuszczalna jest jedynie jako pokrycie i to w kolorze imitującym dachówkę ceramiczną. Niedopuszczalne są kolory „obce”: niebieski, zielony, żółty.
- o W obszarach stref ochrony konserwatorskiej („B”, „K”) możliwość tworzenia w ten sposób drugiej linii zabudowy wobec konkretnych terenów zostanie określona na etapie opracowania miejscowych planów.

6.

W miarę możliwości należy zachować funkcje poszczególnych części zespołów podworskich:

- pałac, dwór - funkcja rezydencjonalna lub inna, pozwalająca zachować obiektowi charakter dominującego ośrodka założenia,
- folwarki - funkcje gospodarcze lub produkcyjne,
- majdany folwarczne - place wolne od zabudowy lub innych przegród optycznych, pełniące funkcje gospodarcze,
- polany parkowe - łąki krajobrazowe bez prowadzenia nasadzeń,
- ścieżki, drogi - ciągi komunikacyjne,
- tereny zadrzewione jako naturalne masywy zieleni, zwłaszcza rosnące nad brzegami cieków wodnych.

Utrzymanie historycznych (lub zbliżonych do nich) funkcji tych obiektów umożliwi zachowanie wzajemnych relacji przestrzennych poszczególnych elementów zespołów, co jest jednym z głównych warunków zachowania ich zabytkowego charakteru.

7.

Pożądane jest scalenie własnościowe poszczególnych majątków lub folwarków; wysoce niewłaściwe jest dokonywanie ich podziałów. Niezależnie jednak od tego, czy dany folwark należy do jednego właściciela, czy do wielu, należy zachować jego strukturę przestrzenną. W przypadku, gdy zamierza się budowę nowych obiektów na terenie lub w bezpośrednim sąsiedztwie folwarku, należy je tak lokalizować, aby stanowiły one logiczną kontynuację dotychczasowego układu przestrzennego założenia.

8.

Na terenie folwarków obowiązują następujące zalecenia konserwatorskie:

- należy zachować istniejącą zabudowę;
- rozbiórki obiektów zabytkowych możliwe są jedynie w przypadku stwierdzenia ich złego stanu technicznego i wykonania odpowiedniej dokumentacji historyczno-architektonicznej; całość należy przedstawić i uzgodnić z właściwym WKZ;
- lokalizowanie nowej zabudowy możliwe jest jedynie w miejscu rozebranych budynków historycznych lub jako logiczna kontynuacja zabudowy folwarcznej; z nawiązaniem do historycznej zabudowy folwarcznej;
- należy zachować w całości majdan folwarczny (podwórze folwarczne);
- jeżeli wymieniony powyżej warunek nie jest możliwy do spełnienia, należy zachować jedność - przynajmniej optyczną - majdanu folwarcznego. Niedopuszczalne jest lokalizowanie na nim nowej zabudowy, wydzielanie działek wysokimi ogrodzeniami, sytuowanie tu zieleni wysokiej lub innych obiektów optycznie niszczących przestrzeń majdanu;
- winno się zachowywać zbiorniki wodne, znajdujące się na dziedzińcach folwarcznych;
- zakazuje się budowy silosów na podwórzach folwarcznych; budowę silosów w tych zespołach dopuszcza się jedynie jako wbudowane w obiekty folwarczne.
- obowiązuje zakaz lokalizacji wiat, składowisk, złomowisk w obrębie zespołów folwarcznych

9.

Zaleca się utrzymanie i pielęgnowanie nazw miejscowych, potwierdzonych źródłowo, a w niektórych przypadkach powrót do nazw historycznych (np. Michałki zamienić na Pawelki).

10.

Ustala się ochronę historycznych dominant architektonicznych oznaczonych na rysunku oraz zakazuje się wznoszenia obiektów mogących wysokością lub gabarytami pozbawić ich dominującego charakteru w panoramie miejscowości.

1. BUKOWINKA

USTALENIA KONSERWATORSKIE:

1.1. Obiekty i obszary w rejestrze zabytków:

- Grodzisko położone na północny zachód od zabudowy wsi; decyzja nr 402/Arch z dnia 17.12.1967 r.

1.2. Gminna i wojewódzka ewidencja zabytków:

L.p.	Obiekt	Adres	Datowanie	Rejestr Zabytków
1.	trafostacja	za nr 2	ok. 1935	
2.	dom mieszk.-gosp.	Nr 14	2 poł. XIX, p. XX	

3.	dom mieszk.	Nr 18	ok. 1910	
4.	dom mieszk.	Nr 29	ok. 1900	
5.	dom mieszk.	Nr 32	ok. 1900	
6.	dom mieszk.	Nr 34	ok. 1910	
7.	dom mieszk.	Nr 38	XIX/XX	
8.	dom mieszk., d. szkoła	Nr 84	ok. 1915	
9.	dom mieszk.	Nr 86	ok. 1910	

1.3. Cmentarze oraz obiekty i obszary zieleni chronionej:

- o Lasy położone na wschód, północny wschód oraz na południe od miejscowości.

1.4. Strefy ochrony konserwatorskiej:

Strefa „B”

Strefą „B” ochrony konserwatorskiej objęto historyczną zabudowę wsi wraz z działkami siedliskowymi.

Przy rozbudowie układu komunikacyjnego należy w pierwszym rzędzie wykorzystywać już istniejące (lub niegdyś istniejące i znane z historycznych materiałów kartograficznych) drogi i ulice, drogi gospodarcze, obsługujące dawniej zaplecza działek, drogi gruntowe, miedzuchy, nawet miedze po odpowiednim przystosowaniu ich (prawnym i technicznym) do pełnienia tych funkcji. Dopuszcza się łączenie ich przecznkami.

Wyklucza się obsługę komunikacyjną poprzez tzw. sięgacze lub ślepe uliczki. Zalecane jest utrzymanie dojazdów gospodarczych do zapleczy działek siedliskowych od pól.

Należy utrzymać i kontynuować historyczne linie zabudowy. W miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego należy wyznaczyć obszar – „pas zabudowy” nieprzekraczalnymi liniami zabudowy zarówno wobec wiejskiej drogi, jak i zaplecza działek (posesji). Ma to na celu pozostawienie „pasa ogrodów” - wyraźnie wyodrębnionych części działek siedliskowych, zajętych pod ogrody, sady, uprawy polowe, ewentualnie zieleni urządzoną.

Niedopuszczalne jest tworzenie drugiej linii – drugiego pasa zabudowy bezpośrednio za pierwszą. Możliwość tworzenia drugiej linii zabudowy wobec konkretnych terenów zostanie określona na etapie opracowania planów miejscowych.

Należy kontynuować zabudowę zagrodową poprzez sytuowanie budynków wokół prostokątnego dziedzińca, pełniącego funkcje gospodarcze i komunikacyjne. Niedopuszczalne jest więc lokalizowanie nowych budynków pojedynczo, w środku działki (posesji). W przypadku dobudowywania nowych budynków na terenie zagród już istniejących należy te obiekty tak lokalizować, aby stanowiły logiczną kontynuację dotychczasowego układu budynków (np. należy dobudować czwarty bok prostokąta).

Wskazane jest uzupełnianie zabudowy poprzez lokalizowanie nowych obiektów na niezabudowanych działkach-posesjach, usytuowanych przy głównej drodze wiejskiej.

Strefa „K”

Strefą „K” ochrony krajobrazu kulturowego objęto obszary otaczające miejscowość aż po granicę lasów, celem stworzenia otuliny krajobrazowej wsi.

Strefa „B” i „K”

W strefie „B” ochrony konserwatorskiej oraz w strefie „K” ochrony krajobrazu kulturowego nowowznoszone obiekty winny harmonizować z dotychczasową zabudową (wykluczone pawilony itp.) i krajobrazem poprzez:

- o niewielkie gabaryty
- o drobną formę architektoniczną,
- o niewielką wysokość (jedna kondygnacja i ewentualnie druga w dachu),

dachy strome, o kącie nachylenia ok. 45°, dwuspadowe, symetryczne. Dopuszcza się urozmaicenia w postaci naczółków lub wystawek;

- o budynki rozplanowywane na rzucie prostokąta (o stosunku boków zbliżonym do 1:2) lub litery L;
- budynki wolnostojące lub zgrupowane w zespoły; sytuowane wokół prostokątnego dziedzińca, pełniącego funkcje gospodarcze lub komunikacyjne. Zabudowa szeregowa lub bloki wykluczone,
- o zalecane są materiały tradycyjne (cegła, kamień, drewno; elewacje tynkowane lub ceramiczne, dachówka ceramiczna). Zaleca się nawiązywanie do tradycyjnej zabudowy poprzez stosowanie ceglanego lica. Niewłaściwe są okładziny typu „siding”, a także blacha falista, eternit. Blacha powlekana dopuszczalna jest jedynie jako pokrycie i to w kolorze imitującym dachówkę ceramiczną. Niedopuszczalne są kolory „obce”: niebieski, zielony, żółty.

Strefa „E”

Wyznaczono strefę „E” ochrony ekspozycji grodziska usytuowaną na zachód od niego. Dopuszcza się tutaj zabudowę, lecz nie może ona stanowić ciągłej bariery optycznej, nie może przesłaniać widoku na chronione grodzisko. Ponadto winna posiadać poniższe cechy:

- o niewielkie gabaryty,
- o drobną formę architektoniczną,
- o niewielką wysokość (jedna kondygnacja i ewentualnie druga w dachu),
- o dachy strome, o kącie nachylenia ok. 45°, dwuspadowe, symetryczne. Dopuszcza się urozmaicenia w postaci naczółków lub wystawek;
- o budynki rozplanowywane na rzucie prostokąta (o stosunku boków zbliżonym do 1:2) lub litery L;
- o budynki wolnostojące lub zgrupowane w zespoły. Szeregówki lub bloki wykluczone,
- o zalecane są materiały tradycyjne (cegła, kamień, drewno; elewacje tynkowane lub ceramiczne, dachówka ceramiczna). Zaleca się nawiązywanie do tradycyjnej zabudowy poprzez stosowanie ceglanego lica. Niewłaściwe są okładziny typu „siding”, a także blacha falista, eternit. Blacha powlekana dopuszczalna jest jedynie jako pokrycie i to w kolorze imitującym dachówkę ceramiczną. Niedopuszczalne są kolory „obce”: niebieski, zielony, żółty.
- o Należy ograniczyć możliwość lokowania budynków jako zgrupowanych zespołów – dopuszcza się wprowadzenie budynków o niewielkich gabarytach do 7 - 8m wysokości, zharmonizowanych z krajobrazem kulturowym i przyrodniczym.

1.5. Strefy ochrony zabytków archeologicznych:

Strefa „W”

Strefą „W” ochrony reliktywów archeologicznych objęto grodzisko wraz z systemem fos i osadnictwem przygodowym, położone na północ od zachodniego krańca wsi i zawierające reszty murowanej zabudowy (wieży mieszkalnej?). Na obszarze strefy „W” wprowadza się całkowity zakaz zabudowy i zainwestowania. Dopuszczalne są wyłącznie działania konserwacyjne i rewaloryzacyjne.

Strefa „OW”

Wyznaczono strefę „OW” obserwacji archeologicznej dla całego założenia ruralistycznego, stanowiącą równocześnie stanowisko archeologiczne nr 2/6/75-31 AZP. Strefa OW obejmuje teren wsi (stanowisko) wraz z przyległościami – osadnictwem historycznymi pradziejowym (w kierunkach w obszar strefy należy włączyć tereny

116

jednostki ME na północ, północny wschód i południe od obszaru objętego strefą W oraz tereny jednostki MN skoncentrowane przy obszarze wsi.

1.6. Wykaz stanowisk archeologicznych:

BUKOWINKA

Obszar AZP 75-31

1	Bukowinka	nr 1/3/75-31 AZP
Rejestr Zabytków
402/Arch/1968 z
17.12.1968 r.	• grodzisko z okresu średniowiecza (XIV-XV w.)
2	Bukowinka	nr 2/6/75-31 AZP	• wieś średniowieczna i nowożytna

1.7. Inne uwagi i zalecenia:

Ochronie podlega układ dróg na terenie wsi.

Ze względów krajobrazowych nie należy odsuwać dalej od wsi granicy lasu, w związku z czym ochroną objęto lasy położone na wschód, północny wschód oraz na południe od miejscowości.

2. CHEŁSTÓW

USTALENIA KONSERWATORSKIE:

2.1. Obiekty i obszary w rejestrze zabytków:

- Kościół filialny p.w. św. Idziego Opata,
drewn., 2. poł. XVII w.,
nr decyzji o wpisie do rejestru zabytków: 1178, 2.12.1964 r.

2.2 Gminna i wojewódzka ewidencja zabytków:

L.p.	Obiekt	Adres	Datowanie	Rejestr Zabytków
1.	d. cmentarz kat.		XIV	
2.	park pałacowy			
3.	szkoła		ok. 1930	
4.	dom mieszk.	Nr 4	p. XX	
5.	willa	Nr 7	1907	
6.	dom mieszk.	Nr 23	p. XX	
7.	zagroda:	Nr 25	ok. 1910	
a.	dom mieszk.	Nr 25	ok. 1910	
b.	stodoła	Nr 25	ok. 1910	
8.	dom mieszk.	Nr 27	k. XIX	
a.	bud. gosp.	Nr 27	1910-20	
9.	zagroda:	Nr 28	p. XX	
a.	dom mieszk.	Nr 28	p. XX	
b.	stodoła	Nr 28	p. XX	
c.	bud. gosp.	Nr 28	p. XX	
10.	dom mieszk.	Nr 30	p. XX	
11.	dom mieszk.	Nr 32	p. XX	
12.	dom mieszk.	Nr 33	ok. 1909	

a.	bud. gosp.	Nr 33	ok. 1909
13.	dom mieszk.	Nr 34	p. XX
14.	dom mieszk. - gosp.	Nr 35	ok. 1910
15.	dom mieszk.	Nr 49	p. XX
16.	dom mieszk.	Nr 50	p. XX
17.	stacja		l. 20-30-te
	transformatorowa		XX

2.3 Cmentarze oraz obiekty i obszary zieleni chronionej:

- o Dawny cmentarz katolicki, XIV w., ob. miejsce pocmentarne w północnej części wsi, przy kościele, dz. nr 158
- o Park pałacowy w środkowej części wsi.
- o Drzewo o wymiarach pomnikowych (lipa) na terenie d. cmentarza przykościelnego.

UWAGA:

Wobec braku ewidencji parkowej lub innego opracowania określającego dokładnie granice założenia, granice te - a więc i granice terenu zielonego podlegającego ochronie konserwatorskiej - wyznaczono hipotetycznie i mogą one ulec korekcie po przeprowadzeniu dokładnych badań.

2.4. Strefy ochrony konserwatorskiej:

Strefa „A”

Strefą „A” ścisłej ochrony konserwatorskiej objęto kościół wpisany do rejestru zabytków wraz z otaczającym go terenem, dawnym cmentarzem.

Strefa „B”

Strefą „B” ochrony konserwatorskiej objęto całą wieś wraz z dawnym parkiem pałacowym i terenem dawnego majątku, aż do drogi z Twardogóry.

Na terenie dawnego folwarku (majątku) obowiązują następujące zalecenia:

- o należy zachować istniejącą historyczną zabudowę;
- o rozbiórki obiektów zabytkowych możliwe są jedynie w przypadku stwierdzenia ich złego stanu technicznego i wykonania odpowiedniej dokumentacji historyczno-architektonicznej; całość należy przedstawić i uzgodnić z właściwym WKZ;
- o lokalizowanie nowej zabudowy możliwe jest jedynie w miejscu rozebranych budynków historycznych lub jako logiczna kontynuacja zabudowy folwarcznej. Formą architektoniczną winna ona nawiązywać do zabudowy historycznej;
- o należy zachować w całości majdan folwarczny; a zwłaszcza jego jedność optyczną. Niedopuszczalne jest lokalizowanie na nim nowej zabudowy, wydzielanie działek wysokimi ogrodzeniami, sytuowanie tu zieleni wysokiej lub innych obiektów optycznie niszczących przestrzeń majdanu;
- o zakazuje się budowy silosów na podwórzach folwarcznych; budowę silosów w tych zespołach dopuszcza się jedynie jako wbudowane w obiekty folwarczne.

Przy rozbudowie układu komunikacyjnego należy w pierwszym rzędzie wykorzystywać już istniejące (lub niegdyś istniejące i znane z historycznych materiałów kartograficznych) drogi i ulice, drogi gospodarcze, obsługujące dawniej zaplecza działek, drogi gruntowe, miedzuchy, nawet miedze po odpowiednim przystosowaniu ich (prawnym i technicznym) do pełnienia tych funkcji.

Wyklucza się obsługę komunikacyjną poprzez tzw. sięgacze lub ślepe uliczki.

Zalecane jest utrzymanie dojazdów gospodarczych do zapleczy działek siedliskowych od dróg gospodarczych.

W celu zachowania malowniczych walorów miejscowości zabudowę należy kształtować w oparciu o panoramy wsi, wykonane zwłaszcza z szosy do Twardogóry oraz z terenu otaczającego kościół. W północnej części wsi dopuszczalna jest zabudowa dwukondygnacyjna wolnostojąca, ze stromymi dachami, wielospadowymi, z użyciem materiałów tradycyjnych i nawiązaniem do tradycyjnej kolorystyki; odpowiadająca charakterem istniejącym willom. Należy utrzymać bogate zadrzewienie, ewentualnie je wzbogacić.

W części południowej należy kontynuować zabudowę zagrodową o charakterze wiejskim poprzez sytuowanie budynków wokół prostokątnego dziedzińca, pełniącego funkcje gospodarcze i komunikacyjne. Niedopuszczalne jest więc lokalizowanie nowych budynków pojedynczo, w środku działki (posesji). W przypadku dobudowywania nowych budynków na terenie zagród już istniejących należy te obiekty tak lokalizować, aby stanowiły logiczną kontynuację dotychczasowego układu budynków (np. należy dobudować czwarty bok prostokąta).

Strefa „K”

Strefą „K” ochrony krajobrazu kulturowego objęto tereny położone na wschód od drogi z Twardogóry aż po linię lasów oraz historyczne założony układ miejscowości

Strefa „B” i „K”

W obu strefach: strefie „B” ochrony konserwatorskiej oraz w strefie „K” ochrony krajobrazu kulturowego nowowznoszone obiekty winny harmonizować z dotychczasową zabudową (wykluczone pawilony itp.) i krajobrazem poprzez:

- o niewielkie gabaryty
- o drobną formę architektoniczną,
- o niewielką wysokość (jedna kondygnacja i ewentualnie druga w dachu),
- o dachy strome, o kącie nachylenia ok. 45°, dwuspadowe, symetryczne. Dopuszcza się urozmaicenia w postaci naczółków lub wystawek;
- o budynki rozplanowywane na rzucie prostokąta (o stosunku boków zbliżonym do 1:2) lub litery L;
- o budynki wolnostojące lub zgrupowane w zespoły; sytuowane wokół prostokątnego dziedzińca, pełniącego funkcje gospodarcze lub komunikacyjne. Szeregówki lub bloki wykluczone,
- o zalecane są materiały tradycyjne (cegła, kamień, drewno, ruda darniowa lub nawiązanie do niej; elewacje tynkowane lub ceramiczne, dachówka ceramiczna). Niewłaściwe są okładziny typu „siding”, a także blacha falista, eternit. Blacha powlekana dopuszczalna jest jedynie w strefie „K” jako pokrycie i to w kolorze imitującym dachówkę ceramiczną. Niedopuszczalne są kolory „obce”: niebieski, zielony, żółty.

Strefa „E”

Strefą „E” ochrony ekspozycji objęto teren usytuowany na północ od kościoła i cmentarza. W strefie tej wprowadza się zakaz zabudowy lub innych barier optycznych oraz wymóg utrzymania zieleni nieprzysłaniającej obiektu chronionego – zespołu kościelnego.

Wprowadza się zakaz lokalizacji obiektów kubaturowych w obszarze strefy ekspozycji zespołu kościelnego.

2.5. Strefy ochrony zabytków archeologicznych:

Strefa „W”

Strefą „W” objęto kościół wraz z otaczającym go dawnym cmentarzem (otoczone

również strefą „A” ścisłej ochrony konserwatorskiej).

Strefa „OW”

Strefą „OW” obserwacji archeologicznej objęto całą historyczną zabudowę wsi.

Strefa ta stanowi równocześnie stanowisko archeologiczne nr 2/25/75-33 AZP.

Strefa OW obejmuje teren wsi (stanowisko) wraz z przyległościami – osadnictwem historycznym i pradziejowym. W obszar strefy OW został włączony cały obszar jednostki MN skoncentrowany przy obszarze wsi.

2.6. Wykaz stanowisk archeologicznych:

CHEŁSTÓW

Obszar AZP 75-33

1	Chełstów	nr 1/14/75-33 AZP	• ślad osadnictwa z okresu późnego średniowiecza (XV w)
2	Chełstów
Chełstów	nr 2/25/75-33 AZP	• wieś średniowieczna i nowożytna
• cmentarz wraz z kościołem
		Stanowisko bez określonej lokalizacji:	
3	Chełstów	nr 3/29/75-33 AZP	• punkt osadniczy z okresu neolitu

2.7. Inne uwagi i zalecenia:

Ochronie konserwatorskiej podlega układ dróg na terenie wsi.

Zaznaczono kościół jako dominantę architektoniczno-wysokościową.

Należy zachować dawny park. Wskazane jest wykonanie inwentaryzacji tego założenia oraz dokładnej kwerendy archiwalnej celem precyzyjniejszego określenia jego charakteru oraz układu. Na tej podstawie należy opracować projekt zagospodarowania parku. Jak najszybciej należy oczyścić oczka wodne i udrożnić urządzenia hydrotechniczne na strumieniu. Pożądana jest rewaloryzacja założenia z usytuowaniem w miejscu dawnego pałacu nowej budowli o charakterze rezydencjonalnym.

3. CHEŁSTÓWEK

USTALENIA KONSERWATORSKIE:

3.1 Obiekty i obszary w rejestrze zabytków: brak

3.2 Gminna i wojewódzka ewidencja zabytków:

L.p.	Obiekt	Adres	Datowanie	Rejestr Zabytków
1.	zagroda:	Nr 3	p. XX	
a.	dom mieszk.	Nr 3	p. XX	
b.	dom mieszk.	Nr 3	p. XX	
2.	dom mieszk.	Nr 5		
3.	trafostacja	przy nr 6a	ok. 1920	
4.	dom mieszk.	Nr 7	2 poł. XIX	
a.	bud. gosp.	Nr 7	k. XIX	
5.	dom mieszk.	Nr 8	1. 30-te XX	
6.	dom mieszk.	Nr 10		
7.	dom mieszk.	Nr 11		
8.	dom mieszk.	Nr 12		
9.	dom mieszk.	Nr 13		
10.	dom mieszk.	Nr 14		
11.	zespół mieszk. - gosp.	Nr 17		

h/hp

a.	dom mieszk.	Nr 17	
b.	bud. gosp.	Nr 17	
c.	stodoła	Nr 17	
d.	szopa	Nr 17	
11.	dom mieszk.	Nr 18	
12.	dom mieszk.	Nr 22	
13.	dom mieszk.	Nr 23	ok. 1905

Cmentarze oraz obiekty i obszary zieleni chronionej: brak.

3.3. Strefy ochrony konserwatorskiej: nie wyznaczono.

3.4. Strefy ochrony zabytków archeologicznych:

Strefa „OW”

Strefą „OW” obserwacji archeologicznej objęto całe założenie ruralistyczne.

Strefa OW obejmuje teren wsi (stanowisko) wraz z przyległościami – osadnictwem historycznym i prądziejowym. Strefą OW objęto również cały obszar jednostki MN, Mnu, UP skoncentrowane przy obszarze wsi.

3.5. Wykaz stanowisk archeologicznych:

na terenie Chelstówka nie stwierdzono występowania znalezisk archeologicznych.

4.1 CZTERY CHAŁUPY (CZWÓRKA)

USTALENIA KONSERWATORSKIE:

4.1.1 Obiekty i obszary w rejestrze zabytków: brak.

4.1.2 Gminna i wojewódzka ewidencja zabytków:

L.p.	Obiekt	Adres	Datowanie	Rejestr Zabytków
1.	dom mieszk.	Nr 6	p. XX	
a.	bud. gosp.	Nr 6	p. XX	
2.	dom mieszk.	Nr 9	p. XX	
a.	bud. gosp.	Nr 9	p. XX	

4.1.3 Cmentarze oraz obiekty i obszary zieleni chronionej: brak.

4.1.4 Strefy ochrony konserwatorskiej:

Strefa „K”

Strefą „K” ochrony krajobrazu kulturowego objęto cały przysiółek. W strefie tej nowowznoszone obiekty winny harmonizować z dotychczasową zabudową (wykluczone pawilony itp.) i krajobrazem poprzez:

- o niewielkie gabaryty,
- o drobną formę architektoniczną,
- o niewielką wysokość (jedna kondygnacja i ewentualnie druga w dachu),
- o dachy strome, o kącie nachylenia ok. 45°, dwuspadowe, symetryczne. Dopuszcza się urozmaicenia w postaci naczółków lub wystawek;

- o budynki rozplanowywane na rzucie prostokąta (o stosunku boków zbliżonym do 1:2) lub litery L;
 - o budynki wolnostojące lub zgrupowane w zespoły; sytuowane wokół prostokątnego dziedzińca, pełniące funkcje gospodarcze lub komunikacyjne. Szeregowki lub bloki wykluczone,
 - o zalecane są materiały tradycyjne (cegła, kamień, drewno, ruda darniowa lub nawiązanie do niej; elewacje tynkowane lub ceramiczne, dachówka ceramiczna). Dopuszczalne są materiały współczesne, np. beton. Niewłaściwe są okładziny typu „siding”, a także blacha falista, eternit. Blacha powlekana dopuszczalna jest jedynie jako pokrycie i to w kolorze imitującym dachówkę ceramiczną. Niedopuszczalne są kolory „obce”: niebieski, zielony, żółty.
- Nie należy zbyt gęsto zagęszczać zabudowy - jej intensywność i wielkości działek (wielkości posesji) winny być podobne do obecnie istniejących.

4.1.5 Strefy ochrony zabytków archeologicznych:

Strefa „OW”

Strefą „OW” obserwacji archeologicznej objęto cały przysiółek.

4.1.6 Wykaz stanowisk archeologicznych: podany w części dotyczącej Domasławic.

4.1.7 Inne uwagi i zalecenia:

Miejscowość o dużych walorach „letniskowych”, nadająca się na miejscowość wypoczynkową.

4.2 DOMASŁAWICE

USTALENIA KONSERWATORSKIE:

4.2.1 Obiekty i obszary w rejestrze zabytków: brak

4.2.2 Gminna i wojewódzka ewidencja zabytków:

L.p.	Obiekt	Adres	Datowanie	Rejestr Zabytków w
1.	d. cmentarz ewang.	na wsch. od wsi	2 poł. XIX	
2.	zespół folwarczny:			
a.	dom mieszk., ob. bud. produkcyjny	między nr 43-44	k. XIX	
b.	chlewnia, ob. komórki	obok nr 44	p. XX	
3.	dom mieszk.	Nr 7	p. XX	
4.	stodoła	między nr 10 a 14	p. XX	
5.	dom mieszk.	Nr 11	ok. 1910	
6.	dom mieszk.	Nr 12	p. XX	
a.	bud. gosp.	Nr 12	p. XX	
7.	dom mieszk.	Nr 15	2 poł. XIX	
8.	dom mieszk.	Nr 20	2 poł. XIX	
9.	zespół mieszk.-gosp.:	Nr 21	p. XX	
a.	dom mieszk.	Nr 21	p. XX	
b.	bud. gosp.	Nr 21	p. XX	

c.	szopa	Nr 21	p. XX
10.	zespół mieszk.-gosp.:	Nr 23	p. XX
a.	dom mieszk.	Nr 23	p. XX
b.	bud. gosp.	Nr 23	p. XX
c.	stodoła	Nr 23	p. XX
11.	dom mieszk.	Nr 24	1 poł. XIX
a.	bud. gosp.	Nr 24	1 poł. XIX
12.	szkoła, ob. przedszkole	Nr 25	ok. 1915
13.	dom mieszk.	Nr 27	p. XX
a.	bud. gosp.	Nr 27	p. XX
14.	dom mieszk.-gosp.	Nr 28	1912
15.	dom mieszk.	Nr 31	p. XX
16.	dom mieszk.-gosp.	Nr 39	2 poł. XIX
17.	dom mieszk.	Nr 46	l. 20-te XX
a.	bud. gosp.	Nr 46	l. 20-te XX
18.	dom mieszk.	Nr 47	l. 30-te XX
19.	dom mieszk.	Nr 48	l. 20-30-te XX
20.	dom mieszk. ze sklepem, d. bud. cła	Nr 50	ok. 1920
21.	dom mieszk., punkt felczerski	Nr 51 (49?)	ok. 1920
22.	dom mieszk.	Nr 53	l. 30-te XX
23.	dom mieszk. na skraju zach. części wsi		p. XX
a.	bud. gosp.		p. XX
24.	trafostacja	w centrum wsi	l. 30-te XX
25.	dom mieszk.	Nr 29	ok. 1920
a.	bud. gosp.	Nr 29	ok. 1920

Budynki położone we wsi ŁAZISKA (na jej wschodnim krańcu), lecz należące administracyjnie do Domasławic.

Budynek gospodarczy, Domasławice nr 29 mur., ok. 1920 r.

4.1.3 Cmentarze oraz obiekty i obszary zieleni chronionej:

- d. cmentarz ewangelicki; ok. 600 m na wschód od zabudowy wsi, na południowym skraju małego lasu 2. poł. XIX w.1,
- miejsce pochówku ofiar cholery (gł. żydów ?) z czasów I wojny światowej oznaczone krzyżem zagłębienie w terenie, usytuowane na południe od drogi do Goszcza, w pobliżu zagrody nr 322,
- na północ od drogi do Goszcza, w lesie, znajdował się cmentarz polski. Jego śladów nie odnaleziono. Fakt istnienia tego cmentarza zaznacza krzyż drewniany usytuowany przy tej drodze, „na wysokości” dawnego cmentarza³,
- pojedyncze drzewo pomnikowe rosnące na terenie dawnego folwarku, w pobliżu domu zarządcy.

¹ Cmentarz zaznaczony jest na mapie orientacyjnie wobec braku możliwości dokładnego jego zlokalizowania na nieaktualnych podkładach.

² Wiadomości uzyskane od potomka autochtonów, mieszkańca budynku nr 32 w Domasławicach. Nie potwierdzone źródłowo.

³ Wiadomości uzyskane od potomka autochtonów, mieszkańca budynku nr 32 w Domasławicach. Nie potwierdzone źródłowo.

h. l. l.

4.2.4 Strefy ochrony konserwatorskiej:

Strefa „B”

Strefą „B” ochrony konserwatorskiej objęto historyczną zabudowę wsi wraz z działkami siedliskowymi.

Przy rozbudowie układu komunikacyjnego należy w pierwszym rzędzie wykorzystywać już istniejące (lub niegdyś istniejące i znane z historycznych materiałów kartograficznych) drogi i ulice, drogi gospodarcze, obsługujące dawniej zaplecza działek, drogi gruntowe, miedzuchy, nawet miedze po odpowiednim przystosowaniu ich (prawnym i technicznym) do pełnienia tych funkcji. Dopuszcza się łączenie ich przecznkami.

Wyklucza się obsługę komunikacyjną poprzez tzw. sięgacze lub ślepe uliczki.

Na obszarze założenia ruralistycznego należy kontynuować zabudowę zagrodową poprzez sytuowanie budynków wokół prostokątnego dziedzińca, pełniącego funkcje gospodarcze i komunikacyjne. Niedopuszczalne jest więc lokalizowanie nowych budynków pojedynczo, w środku działki (posesji). W przypadku dobudowywania nowych budynków na terenie zagród już istniejących należy te obiekty tak lokalizować, aby stanowiły logiczną kontynuację dotychczasowego układu budynków (np. należy dobudować czwarty bok prostokąta).

Wskazane jest uzupełnianie zabudowy poprzez lokalizowanie nowych obiektów na niezabudowanych działkach-posesjach, usytuowanych przy głównej drodze wiejskiej.

Należy utrzymać i kontynuować linie zabudowy. W miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego należy wyznaczyć obszar – „pas zabudowy” nieprzekraczalnymi liniami zabudowy zarówno wobec wiejskiej drogi, jak i zaplecza działek (posesji). Ma to na celu pozostawienie „pasa ogrodów” - wyraźnie wyodrębnionych części działek siedliskowych, zajętych pod ogrody, sady, uprawy polowe, ewentualnie zieleń urządzoną.

Możliwość tworzenia drugiej linii zabudowy wobec konkretnych terenów zostanie określona na etapie opracowania planów miejscowych.

Strefą „B” obejmuje się również zabytkowy cmentarz ewangelicki

Strefa „K”

Strefą „K” ochrony krajobrazu kulturowego objęto obszary otaczające miejscowość od strony południowej, zachodniej i północnej, celem stworzenia otuliny krajobrazowej wsi.

Strefy „B” i „K”

W obu strefach „B” oraz w strefie „K” nowowznoszone obiekty winny harmonizować z dotychczasową zabudową (wykluczone pawilony itp.) i krajobrazem poprzez:

- o niewielkie gabaryty
- o drobną formę architektoniczną,
- o niewielką wysokość (jedna kondygnacja i ewentualnie druga w dachu),
- o dachy strome, o kącie nachylenia ok. 45°, dwuspadowe, symetryczne. Dopuszcza się urozmaicenia w postaci naczółków lub wystawek;
- o budynki rozplanowywane na rzucie prostokąta (o stosunku boków zbliżonym do 1:2) lub litery L;
- o budynki wolnostojące lub zgrupowane w zespoły; sytuowane wokół prostokątnego dziedzińca, pełniącego funkcje gospodarcze lub komunikacyjne. Szeregowki lub bloki wykluczone,

- o zalecane są materiały tradycyjne (cegła, kamień, drewno, ruda darniowa lub nawiązanie do niej; elewacje tynkowane lub ceramiczne, dachówka ceramiczna). Dopuszczalne są materiały współczesne, np. beton. Niewłaściwe są okładziny typu „siding”, a także blacha falista, eternit. Blacha powlekana dopuszczalna jest jedynie jako pokrycie i to w kolorze imitującym dachówkę ceramiczną. Niedopuszczalne są kolory „obce”: niebieski, zielony, żółty.

Strefa „E”

Z drogi z Goszcza do Domasławic wyznaczono strefę „E” ochrony ekspozycji zabudowy zachodniej części tej miejscowości. Inwestowanie w tej strefie jest dopuszczalne, lecz należy kształtować jego formę w oparciu o panoramy chronionej strefą „E” części wsi, z zachowaniem w/w warunków dla nowej zabudowy. Nie należy lokować tu żadnych barier optycznych.

4.2.5 Strefy ochrony zabytków archeologicznych:

Strefa „W”

Strefami „W” objęto:

- dawny cmentarz ewangelicki położony na wschód od wsi,
- miejsca pochówku ofiar cholery.

Strefa „OW”

Strefą „OW” obserwacji archeologicznej objęto całą historyczną zabudowę wsi. Strefa ta stanowi równocześnie stanowisko archeologiczne nr 10/24/74-33 AZP.

4.2.6 Wykaz stanowisk archeologicznych:

DOMASŁAWICE

Obszar AZP 73-33

1	Domasławice	nr 2/11/73-33 AZP	• obozowisko? z okresu mezolitu • osada kultury łużyckiej z IV-V okresu (halsztat) epoki brązu

2	Domasławice	nr 3/12/73-33 AZP	• ślad osadnictwa z epoki pradziejowej

Obszar AZP 74-33

3	Domasławice	nr 9/2/74-33 AZP	• ślad osadnictwa z epoki kamienia
4	Domasławice	nr 8/3/74-33 AZP	• ślad osadnictwa z epoki pradziejowej
5	Domasławice	nr 4/4/74-33 AZP	• grób szkieletowy o nieokreślonej chronologii
6	Domasławice	nr 1/5/74-33 AZP	• osada? z okresu wczesnego średniowiecza • osadnictwo z okresu późnego średniowiecza
7	Domasławice	nr 10/24/74-33 AZP	• wieś średniowieczna i nowożytna
Stanowiska bez określonej lokalizacji:			
8	Domasławice	nr 5/14/74-33 AZP	• punkt osadniczy z okresu neolitu
9	Domasławice	nr 6/15/74-33 AZP	• ślad osadniczy z okresu neolitu
10	Domasławice	nr 7/16/74-33 AZP	• punkt osadniczy z epoki brązu
11	Domasławice	nr 11/25/74-33 AZP	• ślad osadnictwa późnośredniowiecznego
12	Domasławice	nr 12/26/74-33 AZP	• gródek stożkowaty – późne średniowiecze

13	Domasławice	nr 13/27/74-33
AZP	• nieokreślone stanowisko o nieokreślonej chronologii
14	Domasławice	nr 14/28/74-33
AZP	• punkt osadniczy o nieokreślonej chronologii
15	Domasławice	nr 15/29/74-33
AZP	• nieokreślone stanowisko o nieokreślonej chronologii
16	Domasławice		• miejsce pochówku ofiar cholery z okresu I wojny światowej (na południe od drogi do Goszcza)
17	Domasławice		• cmentarz polski (na północ od drogi do Goszcza, w lesie)

4.2.7 Inne uwagi i zalecenia:

Ochronie konserwatorskiej podlegają drogi w samej miejscowości, jak i wychodzące z niej.

5.1 DRĄGÓWEK

(ŁAZISKA-PUSTKOWIE, ŁAZISKO-PUSTKOWIE)

USTALENIA KONSERWATORSKIE:

5.1.1 Obiekty i obszary w rejestrze zabytków: brak.

5.1.2 Gminna i wojewódzka ewidencja zabytków:

L.p.	Obiekt	Adres	Datowanie	Rejestr Zabytków
1.	dom mieszk.	Nr 3	1855	
a.	bud. gosp.	Nr 3	1855	

5.1.3 Cmentarze oraz obiekty i obszary zieleni chronionej: brak.

5.1.4 Strefy ochrony konserwatorskiej: nie wyznaczono.

5.1.5 Strefy ochrony zabytków archeologicznych:

Strefa „OW”

Strefą „OW” obserwacji archeologicznej objęto cały przysiółek.

Strefa OW obejmuje teren przysiółka wraz z przyległościami – osadnictwem historycznym i pradziejowym oraz cały obszar jednostek MN, ME, WS, ZL w kierunku Nowej Wsi Goszczańskiej i Zakrzowa.

5.1.6 Wykaz stanowisk archeologicznych: podany w części dotyczącej Drągowa.

5.1.7 Inne uwagi i zalecenia:

Nowa zabudowa winna być lokalizowana wzdłuż istniejących dróg, na niezabudowanych działkach, położonych pomiędzy zabudową oraz kontynuować istniejące linie zabudowy. Nowowznoszone obiekty powinny być zharmonizowane z dotychczasową zabudową (wykluczone pawilony itp.) i krajobrazem poprzez: niewielkie gabaryty i drobną formę architektoniczną, niewielką wysokość (jedna kondygnacja i ewentualnie druga w dachu), dachy strome, budynki sytuowane na działce analogicznie, jak stara zabudowa zagrodowa (nie w środku działki).

W. / 16

5.2 ZAKRZÓW (ZAKRÓW)

USTALENIA KONSERWATORSKIE:

5.2.1 Obiekty i obszary w rejestrze zabytków: brak.

5.2.2 Gminna i wojewódzka ewidencja zabytków:

L.p.	Obiekt	Adres	Datowanie	Rejestr Zabytków
1.	dom mieszk., d. <i>Gasthaus</i>	Nr 9	1912	
a.	obora	Nr 9	ok. 1910	
2.	zagroda:	Nr 10	p. XX	
a.	dom mieszk.	Nr 10	p. XX	
b.	bud. gosp.	Nr 10	p. XX	
c.	stodoła	Nr 10	p. XX	
3.	zespół mieszk. - gosp.:	Nr 13	1915-20	
a.	dom mieszk.	Nr 13	1915-20	
b.	stodoła I	Nr 13	1915-20	
c.	stodoła II	Nr 13	1915-20	
d.	obora	Nr 13	1915-20	
4.	dom mieszk.	na końcu pn. części wsi	p. XX	

5.2.3 Cmentarze oraz obiekty i obszary zieleni chronionej: brak.

5.2.4 Strefy ochrony konserwatorskiej:

Strefa „K”

Strefą „K” ochrony krajobrazu kulturowego objęto całą miejscowość.

Na obszarze założenia ruralistycznego należy kontynuować zabudowę zagrodową poprzez sytuowanie budynków wokół prostokątnego dziedzińca, pełniącego funkcje gospodarcze i komunikacyjne. Niedopuszczalne jest więc lokalizowanie nowych budynków pojedynczo, w środku działki (posesji). W przypadku dobudowywania nowych budynków na terenie zagród już istniejących należy te obiekty tak lokalizować, aby stanowiły logiczną kontynuację dotychczasowego układu budynków (np. należy dobudować czwarty bok prostokąta).

Wskazane jest uzupełnianie zabudowy poprzez lokalizowanie nowych obiektów na niezabudowanych działkach-posesjach, usytuowanych przy głównej drodze wiejskiej.

Należy utrzymać i kontynuować istniejące linie zabudowy. Niedopuszczalne jest tworzenie drugiego pasa zabudowy bezpośrednio za pierwszą.

Wskazane jest, aby nowa zabudowa lokalizowana była wzdłuż istniejących dróg, Nowowznoszone obiekty winny harmonizować z dotychczasową zabudową (wykluczone pawilony itp.) i krajobrazem poprzez:

- o niewielkie gabaryty,
- o drobną formę architektoniczną,
- o niewielką wysokość (jedna kondygnacja i ewentualnie druga w dachu),
- o dachy strome, o kącie nachylenia ok. 45°, dwuspadowe, symetryczne. Dopuszcza się urozmaicenia w postaci naczółków lub wystawek;

- o budynki rozplanowywane na rzucie prostokąta (o stosunku boków zbliżonym do 1:2) lub litery L;
- o budynki wolnostojące lub zgrupowane w zespoły; sytuowane wokół prostokątnego dziedzińca, pełniące funkcje gospodarcze lub komunikacyjne. Szeregowki lub bloki wykluczone,
- o zalecane są materiały tradycyjne (cegła, kamień, drewno, ruda darniowa lub nawiązanie do niej; elewacje tynkowane lub ceramiczne, dachówka ceramiczna). Niewłaściwe są okładziny typu „siding”, a także blacha falista, eternit. Blacha powlekana dopuszczalna jest jedynie jako pokrycie i to w kolorze imitującym dachówkę ceramiczną. Niedopuszczalne są kolory „obce”: niebieski, zielony, żółty.

Strefa „E”

Z drogi przebiegającej przez Zakrzów wyznaczono strefę „E” ochrony ekspozycji zabudowy Drągowa. Inwestowanie w tej strefie jest dopuszczalne, lecz należy kształtować jego formę w oparciu o panoramy chronionej strefą „E” miejscowości.

5.2.5 Strefy ochrony zabytków archeologicznych:**Strefa „OW”**

Strefą „OW” obserwacji archeologicznej objęto całą historyczną zabudowę wsi całe założenie ruralistyczne.

5.2.6 Wykaz stanowisk archeologicznych:

dany w części dotyczącej Drągowa.

5.3 DRĄGÓW

USTALENIA KONSERWATORSKIE:

5.3.1 Obiekty i obszary w rejestrze zabytków: brak.

5.3.2 Gminna i wojewódzka ewidencja zabytków:

L.p.	Obiekt	Adres	Datowanie	Rejestr Zabytków
1.	zespół mieszk. - gosp.:			
a.	dom mieszk.		XIX/XX	
b.	magazyn		p. XX	
c.	stodoła		1909	
2.	dom mieszk.	Nr 3	k. XIX	
3.	dom mieszk.	Nr 5	2 poł. XIX	
a.	stodoła	Nr 5	2 poł. XIX	
4.	dom mieszk.	Nr 7	1860	
5.	dom mieszk.	Nr 8	p. XX	
6.	dom mieszk.	Nr 11	p. XX	
7.	dom mieszk.	Nr 13	p. XX	
8.	dom mieszk.	Nr 14	p. XX	
9.	trafostacja		ok. 1920	

(dawny folwark)

L.p.	Obiekt	Adres	Datowanie	Rejestr Zabytków
1.	zespół folwarczny:			
a.	dom mieszk., d. rządówka	Nr 21	p. XX	
b.	oficyna mieszk.	Nr 20	p. XX	
c.	obory		p. XX	
d.	spichlerz		p. XX	
e.	park dworski		p. XX	

5.3.3 Cmentarze oraz obiekty i obszary zieleni chronionej:

- o Park przytykający od południa do folwarku.

5.3.4 Strefy ochrony konserwatorskiej:

Strefa „B”

Strefą „B” ochrony konserwatorskiej objęto dawny folwark wraz z terenem zielonym. Obowiązują tu następujące zalecenia:

- o należy zachować istniejącą zabudowę;
- o rozbiórki obiektów zabytkowych możliwe są jedynie w przypadku stwierdzenia ich złego stanu technicznego i wykonania odpowiedniej dokumentacji historyczno-architektonicznej; całość należy przedstawić i uzgodnić z właściwym WKZ;
- o lokalizowanie nowej zabudowy możliwe jest jedynie w miejscu rozebranych budynków historycznych lub jako logiczna kontynuacja zabudowy folwarcznej. Formą architektoniczną winna ona nawiązywać do zabudowy historycznej;
- o należy zachować w całości majdan folwarczny; a zwłaszcza jego jedność optyczną. Niedopuszczalne jest lokalizowanie na nim nowej zabudowy, wydzielanie działek wysokimi ogrodzeniami, sytuowanie tu zieleni wysokiej lub innych obiektów optycznie niszczących przestrzeń majdanu;
- o zakazuje się budowy silosów na podwórzach folwarcznych; budowę silosów w tych zespołach dopuszcza się jedynie jako wbudowane w obiekty folwarczne;
- o należy zachować istniejące zadrzewienie – teren zielony.

Strefa „K”

Strefą „K” ochrony krajobrazu kulturowego objęto całe założenie ruralistyczne.

Przy rozbudowie układu komunikacyjnego należy w pierwszym rzędzie wykorzystywać już istniejące (lub niegdyś istniejące i znane z historycznych materiałów kartograficznych) drogi i ulice, drogi gospodarcze, obsługujące dawniej zaplecza działek, drogi gruntowe, miedzuchy, nawet miedze po odpowiednim przystosowaniu ich (prawnym i technicznym) do pełnienia tych funkcji. Dopuszcza się łączenie ich przecznkami.

Wyklucza się obsługę komunikacyjną poprzez tzw. sięgacze lub ślepe uliczki.

Zalecane jest utrzymanie dojazdów gospodarczych do zapleczy działek siedliskowych od pól lub dróg gospodarczych.

Na obszarze założenia ruralistycznego należy kontynuować zabudowę zagrodową poprzez sytuowanie budynków wokół prostokątnego dziedzińca, pełniącego funkcje gospodarcze i komunikacyjne. Niedopuszczalne jest więc lokalizowanie nowych budynków pojedynczo, w środku działki (posesji). W przypadku dobudowywania nowych budynków na terenie zagród już istniejących należy te obiekty tak lokalizować, aby stanowiły logiczną kontynuację dotychczasowego układu budynków (np. należy dobudować czwarty bok prostokąta).

h/h

Wskazane jest uzupełnianie zabudowy poprzez lokalizowanie nowych obiektów na niezabudowanych działkach-posesjach, usytuowanych przy głównej drodze wiejskiej.

Należy utrzymać i kontynuować istniejące linie zabudowy. W miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego należy wyznaczyć obszar – „pas zabudowy” nieprzekraczalnymi liniami zabudowy zarówno wobec wiejskiej drogi, jak i zaplecza działek (posesji). Ma to na celu pozostawienie „pasa ogrodów” - wyraźnie wyodrębnionych części działek siedliskowych, zajętych pod ogrody, sady, uprawy polowe, ewentualnie zieleń urządzoną.

Możliwość tworzenia drugiej linii zabudowy wobec konkretnych terenów zostanie określona na etapie opracowania planów miejscowych.

W strefie „K” ochrony krajobrazu kulturowego nowowznoszone obiekty winny harmonizować z dotychczasową zabudową (wykluczone pawilony itp.) i krajobrazem poprzez:

- o niewielkie gabaryty,
- o drobną formę architektoniczną,
- o niewielką wysokość (jedna kondygnacja i ewentualnie druga w dachu),
- o dachy strome, o kącie nachylenia ok.45°, dwuspadowe, symetryczne. Dopuszcza się urozmaïcenia w postaci naczółków lub wystawek;
- o budynki rozplanowywane na rzucie prostokąta (o stosunku boków zbliżonym do 1:2) lub litery L;
- o budynki wolnostojące lub zgrupowane w zespoły; sytuowane wokół prostokątnego dziedzińca, pełniące funkcje gospodarcze lub komunikacyjne. Szeregówki lub bloki wykluczone,
- o zalecane są materiały tradycyjne (cegła, kamień, drewno, ruda darniowa lub nawiązanie do niej; elewacje tynkowane lub ceramiczne, dachówka ceramiczna). Niewłaściwe są okładziny typu „siding”, a także blacha falista, eternit. Blacha powlekana dopuszczalna jest jedynie jako pokrycie i to w kolorze imitującym dachówkę ceramiczną. Niedopuszczalne są kolory „obce”: niebieski, zielony, żółty.

5.3.5 Strefy ochrony zabytków archeologicznych:

Strefa „OW”

Strefą „OW” obserwacji archeologicznej objęto całe założenie ruralistyczne z terenem dawnego folwarku.

Strefa OW obejmuje teren przysiółka wraz z przyległościami – osadnictwem historycznym i pradziejowym oraz cały obszar jednostek MN, ME, WS.

5.3.6 Wykaz stanowisk archeologicznych:

DRĄGÓW

Obszar AZP 73-33

1	Drągów	nr 4/14/73-33 AZP	• ślad osadnictwa z epoki pradziejowej
2	Drągów	nr 1/15/73-33 AZP	• osada z V okresu epoki brązu, kultura łużycka
3	Drągów	nr 5/16/73-33 AZP	• ślad osadnictwa z epoki pradziejowej
• ślad osadnictwa z okresu średniowiecza
4	Drągów	nr 6/18/73-33 AZP	• ślad osadnictwa z epoki pradziejowej
• ślad osadnictwa z okresu wczesnego średniowiecza, fazy późnej
• ślad osadnictwa z okresu średniowiecza

h. lly

5	Drągów	nr 7/19/73-33 AZP	• ślad osadnictwa z epoki pradziejowej • ślad osadnictwa z okresu późnego średniowiecza
6	Drągów	nr 2/21/73-33 AZP	• znalezisko luźne z okresu neolitu
7	Drągów	nr 8/22/73-33 AZP	• osada produkcyjna ? o nieokreślonej chronologii
8	Drągów	nr 9/23/73-33 AZP	• osada produkcyjna ? o nieokreślonej chronologii
9	Drągów-Pustkowie	nr 11/25/73-33 AZP	• osada hutnicza kultury przeworskiej z okresu wpływów nowożytnych • ślad osadniczy z wczesnego średniowiecza • ślad osadniczy ze średniowiecza i okresu nowożytnego
10	Drągów-Zakrzów	nr 15/31/73-33 AZP	• ślad osadnictwa z okresu późnośredniowiecznego
Stanowisko bez określonej lokalizacji:			
11	Drągów	nr 3/20/73-33 AZP	• skarb o nieokreślonej chronologii
12	Drągów-Zakrzów	nr 12/28/73-33 AZP	• stanowisko nieokreślone – pradzieje
13	Drągów-Zakrzów	nr 13/29/73-33 AZP	• stanowisko nieokreślone – pradzieje
14	Drągów-Zakrzów	nr 14/30/73-33 AZP	• skarb? z okresu późnego średniowiecza

6.1 DROGOSZOWICE

USTALENIA KONSERWATORSKIE:

6.1 Obiekty i obszary w rejestrze zabytków: brak.

6.2 Gminna i wojewódzka ewidencja zabytków:

L.p.	Obiekt	Adres	Datowanie	Rejestr Zabytków
1.	d. cmentarz ewang.	na zach. skraju wsi	2 poł. XIX	
2.	dom mieszk.	Nr 2	p. XX	
3.	wygódka	przy nr 3	ok. 1920	
4.	szkoła	Nr 4	ok. 1925	
5.	dom mieszk.- gosp.	Nr 6	ok. 1920	
6.	dom mieszk.	Nr 16	ok. 1920	
a.	bud. gosp.	Nr 16	ok. 1920	
7.	zagroda:	Nr 17	p. XX	
a.	dom mieszk.	Nr 17	p. XX	
b.	stodoła	Nr 17	p. XX	
8.	dom mieszk., d. „Gasthaus”	Nr 20	ok. 1915	
9.	dom mieszk. w zagrodzie	Nr 21	p. XX	
10.	stodoła	przy nr 23	p. XX	
11.	dom mieszk.	Nr 26	ok. 1915	
12.	młyn, ob. magazyn	obok nr 26	ok. 1915	
a.	bud. gosp.	naprzeciw młyna	ok. 1915	
13.	dom mieszk. w zagrodzie	Nr 29	p. XX	

14. dom mieszk.- gosp.	Nr 31	1926
15. budynek, ob. zakład tapicerski	pd.- zach. część wsi	p. XX

6.3 Cmentarze oraz obiekty i obszary zieleni chronionej:

- o d. cmentarz ewangelicki na zachodnim skraju wsi, przy sklepie GS
- 2. poł. XIX w., zlikwidowany w latach 60-tych XX w.

6.4 Strefy ochrony konserwatorskiej:

Strefa „B”

Strefą „B” ochrony konserwatorskiej objęto historyczną wieś wraz z terenem dawnego folwarku i młynem oraz dawnym cmentarzem ewangelickim. Strefa ta winna zawierać całe działki siedliskowe. W przypadku, gdy warunek ten nie jest spełniony, należy jej przebieg skorygować w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego.

Na obszarze założenia ruralistycznego należy kontynuować zabudowę zagrodową poprzez sytuowanie budynków wokół prostokątnego dziedzińca, pełniącego funkcje gospodarcze i komunikacyjne. Niedopuszczalne jest więc lokalizowanie nowych budynków pojedynczo, w środku działki (posesji). W przypadku dobudowywania nowych budynków na terenie zagród już istniejących należy te obiekty tak lokalizować, aby stanowiły logiczną kontynuację dotychczasowego układu budynków (np. należy dobudować czwarty bok prostokąta).

Wskazane jest uzupełnianie zabudowy poprzez lokalizowanie nowych obiektów na niezabudowanych działkach-posesjach, usytuowanych przy głównej drodze wiejskiej.

Należy utrzymać i kontynuować istniejące linie zabudowy.

Możliwość tworzenia drugiej linii zabudowy wobec konkretnych terenów zostanie określona na etapie opracowania planów miejscowych.

Przy rozbudowie układu komunikacyjnego należy w pierwszym rzędzie wykorzystywać już istniejące (lub niegdyś istniejące i znane z historycznych materiałów kartograficznych) drogi i ulice, drogi gospodarcze, obsługujące dawniej zaplecza działek, drogi gruntowe, miedzuchy, nawet miedze po odpowiednim przystosowaniu ich (prawnym i technicznym) do pełnienia tych funkcji. Dopuszcza się łączenie ich przecznkami.

Wyklucza się obsługę komunikacyjną poprzez tzw. sięgacze lub ślepe uliczki.

Zalecane jest utrzymanie dojazdów gospodarczych do zapleczy działek siedliskowych od pól lub dróg gospodarczych.

Nowowznoszone obiekty winny harmonizować z dotychczasową zabudową (wykluczone pawilony itp.) i krajobrazem poprzez:

- o niewielkie gabaryty
- o drobną formę architektoniczną,
- o niewielką wysokość (jedna kondygnacja i ewentualnie druga w dachu),
- o dachy strome, o kącie nachylenia ok. 45°, dwuspadowe, symetryczne. Dopuszcza się urozmaïcenia w postaci naczółków lub wystawek;
- o budynki rozplanowywane na rzucie prostokąta (o stosunku boków zbliżonym do 1:2) lub litery L;
- o budynki wolnostojące lub zgrupowane w zespoły; sytuowane wokół prostokątnego dziedzińca, o funkcjach gospodarczych, komunikacyjnych. Szeregówki lub bloki wykluczone,
- o zalecane są materiały tradycyjne (cegła, kamień, drewno, ruda darniowa lub nawiązanie do niej; elewacje tynkowane lub ceramiczne, dachówka ceramiczna). Niewłaściwe są okładziny typu „siding”, a także blacha falista, eternit.

h. / h

Strefa „K”

Strefą „K” ochrony krajobrazu kulturowego objęto przysiółki i ich otoczenie

Nowe obiekty winny harmonizować z dotychczasową zabudową (wykluczone pawilony itp.) i krajobrazem poprzez:

- o niewielkie gabaryty
- o drobną formę architektoniczną,
- o niewielką wysokość (jedna kondygnacja i ewentualnie druga w dachu),
- o dachy strome, o kącie nachylenia ok. 45°, dwuspadowe, symetryczne. Dopuszcza się urozmaïcenia w postaci naczółków lub wystawek;
- o budynki rozplanowywane na rzucie prostokąta (o stosunku boków zbliżonym do 1:2) lub litery L;
- o budynki wolnostojące lub zgrupowane w zespoły; sytuowane wokół prostokątnego dziedzińca, pełniące funkcje gospodarcze lub komunikacyjne. Szeregówki lub bloki wykluczone,
- o zalecane są materiały tradycyjne (cegła, kamień, drewno, ruda darniowa lub nawiązanie do niej; elewacje tynkowane lub ceramiczne, dachówka ceramiczna). Niewłaściwe są okładziny typu „siding”, a także blacha falista, eternit. Blacha powlekana dopuszczalna jest jedynie jako pokrycie i to w kolorze imitującym dachówkę ceramiczną. Niedopuszczalne są kolory „obce”: niebieski, zielony, żółty.

6.5 Strefy ochrony zabytków archeologicznych:Strefa „OW”

Wyznaczono strefę „OW” obserwacji archeologicznej, obejmującą całą historyczną zabudowę Drogoszowic (bez przysiółków) wraz z folwarkiem. Strefa ta stanowi równocześnie stanowisko archeologiczne nr 4/26/75-33 AZP.

Strefa OW obejmuje teren przysiółka wraz z przyległościami – osadnictwem historycznym i pradziejowym (cały obszar jednostki MN) skoncentrowany przy obszarze wsi.

6.6 Wykaz stanowisk archeologicznych:**DROGOSZOWICE****Obszar AZP 75-32**

1	Drogoszowice	nr 1/2/75-32 AZP	• ślad osadnictwa z okresu neolitu

Obszar AZP 75-33

2	Drogoszowice	nr 4/26/75-33 AZP	• wieś średniowieczna i nowożytna
3	Drogoszowice		• dawny cmentarz

Stanowiska bez określonej lokalizacji

4	Drogoszowice	nr 2/15/75-33 AZP	• znalezisko luźne z okresu neolitu
5	Drogoszowice	nr 3/16/75-33 AZP	• gródek stożkowaty z okresu
późnego średniowiecza

Wprowadza się następujące warunki ochrony dla zespołu folwarcznego z młynem:

7.1 BĘDZIN

USTALENIA KONSERWATORSKIE:

7.1.1 Obiekty i obszary w rejestrze zabytków: brak.

7.1.2 Gminna i wojewódzka ewidencja zabytków:

L.p.	Obiekt	Adres	Datowanie	Rejestr Zabytków w
1.	zespół leśniczówki:		ok. 1905	
a.	leśniczówka		ok. 1905	
b.	stodoła		ok. 1905	
2.	dom mieszk.	Nr 1	XIX/XX	
3.	bud. gosp.	Nr 6	1 ćw. XX	
4.	dom mieszk.	Nr 7	1926	
a.	bud. gosp.	Nr 7	1926	
5.	stodoła		2 poł. XIX	

7.1.3 Cmentarze oraz obiekty i obszary zieleni chronionej: brak

7.1.4 Strefy ochrony konserwatorskiej:

Strefa „B”

Strefą „B” ochrony konserwatorskiej objęto historyczną zabudowę wsi wraz z działkami siedliskowymi.

Na obszarze tej strefy należy kontynuować zabudowę zagrodową poprzez sytuowanie budynków wokół prostokątnego dziedzińca, pełniącego funkcje gospodarcze i komunikacyjne. Niedopuszczalne jest lokalizowanie nowych budynków pojedynczo, w środku działki (posesji). W przypadku dobudowywania nowych budynków na terenie zagród już istniejących należy te obiekty tak lokalizować, aby stanowiły logiczną kontynuację dotychczasowego układu budynków (np. należy dobudować czwarty bok prostokąta).

Wskazane jest uzupełnianie zabudowy poprzez lokalizowanie nowych obiektów na niezabudowanych działkach-posesjach, usytuowanych przy wiejskich drogach.

Wyklucza się obsługę komunikacyjną poprzez tzw. sięgacze lub ślepe uliczki.

Zalecane jest utrzymanie dojazdów gospodarczych do zapleczy działek siedliskowych od pól lub dróg gospodarczych.

Nowe obiekty winny harmonizować z dotychczasową zabudową (wykluczone pawilony itp.) i krajobrazem poprzez:

- o niewielkie gabaryty,
- o drobną formę architektoniczną,
- o niewielką wysokość (jedna kondygnacja i ewentualnie druga w dachu),
- o dachy strome, o kącie nachylenia ok. 45°, dwuspadowe, symetryczne. Dopuszcza się urozmaïcenia w postaci naczółków lub wystawek;
- o budynki rozplanowywane na rzucie prostokąta (o stosunku boków zbliżonym do 1:2) lub litery L;
- o budynki wolnostojące lub zgrupowane w zespoły; sytuowane wokół prostokątnego dziedzińca, pełniącego funkcje gospodarcze lub komunikacyjne. Szeregowki lub bloki wykluczone,

- ⊖ zalecane są materiały tradycyjne (cegła, kamień, drewno, ruda darniowa lub nawiązanie do niej; elewacje tynkowane lub ceramiczne, dachówka ceramiczna). Niewłaściwe są okładziny typu „siding”, a także blacha falista, eternit.

7.1.5 Strefy ochrony zabytków archeologicznych:

Strefa „OW”

Strefą „OW” obserwacji archeologicznej objęto całą historyczną zabudowę wsi.

7.1.6 Wykaz stanowisk archeologicznych:

podany w części dotyczącej Drożdżęcina.

7.2 GRABEK

USTALENIA KONSERWATORSKIE:

7.2.1 Obiekty i obszary w rejestrze zabytków: brak.

7.2.2 Gminna i wojewódzka ewidencja zabytków:

L.p.	Obiekt	Adres	Datowanie	Rejestr Zabytków
1.	dom mieszk.	Nr 2	1866	
a.	stodoła	Nr 2	1866	
2.	zespół mieszk.- gosp.	Nr 4	k. XIX	
a.	dom mieszk.	Nr 4	k. XIX	
b.	bud. mieszk.- gosp.	Nr 4	k. XIX	
c.	stodoła/bud. gosp.	Nr 4	k. XIX	
d.	szopa	Nr 4	k. XIX	
3.	dom mieszk.- gosp.	Nr 5	1914	
4.	dom mieszk.	Nr 9	ok. 1900	

7.2.3 Cmentarze oraz obiekty i obszary zieleni chronionej: brak.

7.2.4 Strefy ochrony konserwatorskiej:

Strefa „B”

Strefą „B” ochrony konserwatorskiej objęto historyczną zabudowę wsi. Na tym obszarze należy kontynuować zabudowę zagrodową poprzez sytuowanie budynków wokół prostokątnego dziedzińca, pełniącego funkcje gospodarcze i komunikacyjne. Niedopuszczalne jest lokalizowanie nowych budynków pojedynczo, w środku działki (posesji). W przypadku dobudowywania nowych budynków na terenie zagród już istniejących należy te obiekty tak lokalizować, aby stanowiły logiczną kontynuację dotychczasowego układu budynków (np. należy dobudować czwarty bok prostokąta).

Wskazane jest uzupełnianie zabudowy poprzez lokalizowanie nowych obiektów na niezabudowanych działkach-posesjach, usytuowanych przy głównej drodze wiejskiej.

Wyklucza się obsługę komunikacyjną poprzez tzw. sięgacze lub ślepe uliczki.

Zalecane jest utrzymanie dojazdów gospodarczych do zapleczy działek siedliskowych od pól lub dróg gospodarczych.

Nowe obiekty winny harmonizować z dotychczasową zabudową (wykluczone pawilony itp.) i krajobrazem poprzez:

- o niewielkie gabaryty
- o drobną formę architektoniczną,
- o niewielką wysokość (jedna kondygnacja i ewentualnie druga w dachu),
- o dachy strome, o kącie nachylenia ok. 45°, dwuspadowe, symetryczne. Dopuszcza się urozmaicenia w postaci naczółków lub wystawek;
- o budynki rozplanowywane na rzucie prostokąta (o stosunku boków zbliżonym do 1:2) lub litery L;
- o budynki wolnostojące lub zgrupowane w zespoły; sytuowane wokół prostokątnego dziedzińca, pełniące funkcje gospodarcze lub komunikacyjne. Szeregowki lub bloki wykluczone,
- o zalecane są materiały tradycyjne (cegła, kamień, drewno, ruda darniowa lub nawiązanie do niej; elewacje tynkowane lub ceramiczne, dachówka ceramiczna). Niewłaściwe są okładziny typu „siding”, a także blacha falista, eternit.

o

7.2.5 Strefy ochrony zabytków archeologicznych:

Strefa „OW”

Strefą „OW” obserwacji archeologicznej objęto całą historyczną zabudowę wsi całe założenie ruralistyczne cały przysiółek.

7.2.6 Wykaz stanowisk archeologicznych:

podany w części dotyczącej Drożdżęcina.

7.3 PAJĘCZAK

USTALENIA KONSERWATORSKIE:

7.3.1 Obiekty i obszary w rejestrze zabytków: brak.

7.3.2 Gminna i wojewódzka ewidencja zabytków:

L.p.	Obiekt	Adres	Datowanie	Rejestr Zabytków
1.	zespół mieszk.- gosp.	Nr 1	p. XX	
a.	dom mieszk.	Nr 1	p. XX	
b.	bud. gosp.	Nr 1	p. XX	
c.	stodoła	Nr 1	p. XX	
d.	szopa	Nr 1	p. XX	
2.	dom mieszk.- gosp.	Nr 2	1901	
3.	bud. gosp.	Nr 3	p. XX	
4.	dom mieszk.	Nr 5	1944	
a.	bud. gosp./stodoła	Nr 5	1944	
5.	dom mieszk.- gosp.	po pn. stronie drogi, w centrum	p. XX	

7.3.3 Cmentarze oraz obiekty i obszary zieleni chronionej: brak.

7.3.4 Strefy ochrony konserwatorskiej:

Strefa „B”

h. lhp

Strefą „B” ochrony konserwatorskiej objęto historyczną zabudowę wsi. Na tym obszarze należy kontynuować zabudowę zagrodową poprzez sytuowanie budynków wokół prostokątnego dziedzińca, pełniącego funkcje gospodarcze i komunikacyjne. Niedopuszczalne jest lokalizowanie nowych budynków pojedynczo, w środku działki (posesji). W przypadku dobudowywania nowych budynków na terenie zagród już istniejących należy te obiekty tak lokalizować, aby stanowiły logiczną kontynuację dotychczasowego układu budynków (np. należy dobudować czwarty bok prostokąta).

Wskazane jest uzupełnianie zabudowy poprzez lokalizowanie nowych obiektów na niezabudowanych działkach-posesjach, usytuowanych przy głównej drodze wiejskiej. Tam, gdzie jest to logiczne i możliwe, należy kontynuować istniejące linie zabudowy.

Wyklucza się obsługę komunikacyjną poprzez tzw. sięgacze lub ślepe uliczki.

Zalecane jest utrzymanie dojazdów gospodarczych do zapleczy działek siedliskowych od pól lub dróg gospodarczych.

Nowe obiekty winny harmonizować z dotychczasową zabudową (wykluczone pawilony itp) i krajobrazem poprzez:

- o niewielkie gabaryty,
- o drobną formę architektoniczną,
- o niewielką wysokość (jedna kondygnacja i ewentualnie druga w dachu),
- o dachy strome, o kącie nachylenia ok. 45°, dwuspadowe, symetryczne. Dopuszcza się urozmaicenia w postaci naczółków lub wystawek;
- o budynki rozplanowywane na rzucie prostokąta (o stosunku boków zbliżonym do 1:2) lub litery L;
- o budynki wolnostojące lub zgrupowane w zespoły; sytuowane wokół prostokątnego dziedzińca, pełniącego funkcje gospodarcze lub komunikacyjne. Szeregówki lub bloki wykluczone,
- o zalecane są materiały tradycyjne (cegła, kamień, drewno, ruda darniowa lub nawiązanie do niej; elewacje tynkowane lub ceramiczne, dachówka ceramiczna). Wskazane jest stosowanie ceglanego lica ścian zewnętrznych. Niewłaściwe są okładziny typu „siding”, a także blacha falista, eternit.

7.3.5 Strefy ochrony zabytków archeologicznych:

Strefa „OW”

Strefą „OW” obserwacji archeologicznej objęto cały przysiółek.

7.3.6 Wykaz stanowisk archeologicznych:

dany w części dotyczącej Drożdżęcina.

7.4 DROŹDŻĘCIN (DROŻĘCIN)

USTALENIA KONSERWATORSKIE:

7.4.1 Obiekty i obszary w rejestrze zabytków: brak

7.4.2 Gminna i wojewódzka ewidencja zabytków:

L.p.	Obiekt	Adres	Datowanie	Rejestr Zabytków
------	--------	-------	-----------	---------------------

1.	dom mieszk.	Nr 1	p. XX
a.	bud. gosp. I	Nr 1	p. XX
2.	zagroda:	Nr 3	1853-58
a.	dom mieszk.	Nr 3	1853-58
b.	bud. gosp. I	Nr 3	1853-58
c.	bud. gosp. II	Nr 3	1853-58
d.	bud. gosp. III	Nr 3	1853-58
3.	dom mieszk.	Nr 4	p. XX
a.	bud. gosp. I	Nr 4	p. XX
4.	zagroda:	Nr 6	ok. 1910
a.	dom mieszk.	Nr 6	ok. 1910
b.	bud. gosp. I	Nr 6	ok. 1910
c.	bud. gosp. II	Nr 6	ok. 1910

7.4.3 Cmentarze oraz obiekty i obszary zieleni chronionej: brak

7.4.4 Strefy ochrony konserwatorskiej:

Strefa „K”

Strefą „K” ochrony krajobrazu kulturowego objęto całą miejscowość wraz z otoczeniem.

Na obszarze tej strefy należy kontynuować zabudowę zagrodową poprzez sytuowanie budynków wokół prostokątnego dziedzińca, pełniącego funkcje gospodarcze i komunikacyjne. Niedopuszczalne jest lokalizowanie nowych budynków pojedynczo, w środku działki (posesji). W przypadku dobudowywania nowych budynków na terenie zagród już istniejących należy te obiekty tak lokalizować, aby stanowiły logiczną kontynuację dotychczasowego układu budynków (np. należy dobudować czwarty bok prostokąta).

Wskazane jest uzupełnianie zabudowy poprzez lokalizowanie nowych obiektów na niezabudowanych działkach-posesjach, usytuowanych przy głównej drodze wiejskiej.

Wyklucza się obsługę komunikacyjną poprzez tzw. sięgacze lub ślepe uliczki.

Zalecane jest utrzymanie dojazdów gospodarczych do zapleczy działek siedliskowych od pól.

Nowe obiekty winny harmonizować z dotychczasową zabudową (wykluczone pawilony itp) i krajobrazem poprzez:

- o niewielkie gabaryty,
- o drobną formę architektoniczną,
- o niewielką wysokość (jedna kondygnacja i ewentualnie druga w dachu),
- o dachy strome, o kącie nachylenia ok. 45°, dwuspadowe, symetryczne. Dopuszcza się urozmaicenia w postaci naczółków lub wystawek;
- o budynki rozplanowywane na rzucie prostokąta (o stosunku boków zbliżonym do 1:2) lub litery L;
- o budynki wolnostojące lub zgrupowane w zespoły; sytuowane wokół prostokątnego dziedzińca, pełniącego funkcje gospodarcze lub komunikacyjne. Szeregówki lub bloki wykluczone,
- o zalecane są materiały tradycyjne (cegła, kamień, drewno, ruda darniowa lub nawiązanie do niej; elewacje tynkowane lub ceramiczne, dachówka ceramiczna). Niewłaściwe są okładziny typu „siding”, a także blacha falista, eternit. Blacha powlekana dopuszczalna jest jedynie jako pokrycie i to w kolorze imitującym dachówkę ceramiczną. Niedopuszczalne są kolory „obce”: niebieski, zielony, żółty.

7.4.5 Strefy ochrony zabytków archeologicznych:Strefa „OW”

Strefą „OW” obserwacji archeologicznej objęto całą historyczną zabudowę wsi.

7.4.6 Wykaz stanowisk archeologicznych:

DROŹDŻĘCIN			
Obszar AZP 73-33			
1	Drożdżęcín	nr 1/2/73-33 AZP	• znalezisko luźne z epoki kamienia i I okresu epoki brązu

8. GOLA WIELKA**USTALENIA KONSERWATORSKIE:**

8.1 Obiekty i obszary w rejestrze zabytków: brak.

8.2 Gminna i wojewódzka ewidencja zabytków:

L.p.	Obiekt	Adres	Datowanie	Rejestr Zabytków
1.	d. cmentarz ewang.	w pd. części wsi	2 poł. XIX	
2.	dom mieszk.	Nr 2	p. XX	
3.	dom mieszk.	Nr 3	p. XX	
4.	dom mieszk.	Nr 4	k. XIX	
5.	dom mieszk.	Nr 5	1907	
6.	dom mieszk.- gosp.	Nr 7	k. XIX	
7.	dom mieszk.- gosp.	Nr 8	k. XIX	
8.	dom mieszk.	Nr 14	p. XX	
9.	dom mieszk.	Nr 15	ok. 1910	
10.	dom mieszk.	Nr 18	ok. 1919	
a.	bud. gosp.	Nr 18	ok. 1919	
11.	dom mieszk.	Nr 21	ok. 1923	
12.	dom mieszk., ob. Nadleśnictwo	Nr 24	ok. 1920	
13.	dom mieszk.	Nr 32	p. XX	

8.3 Cmentarze oraz obiekty i obszary zieleni chronionej:

- d. cmentarz ewangelicki
w południowej części wsi, dz. nr 63
2. poł. XIX w. (najstarszy zachowany nagrobek z 1882 r.)
- lasy otaczające miejscowość

8.4 Strefy ochrony konserwatorskiej:

Strefa „B”

Strefami „B” ochrony konserwatorskiej objęto obie części historycznej miejscowości: „właściwą” Golę Wielką oraz położony na wschód od niej, przy tej samej drodze, przysiółek. Na tym obszarze należy kontynuować zabudowę zagrodową poprzez

h.16

sytuowanie budynków wokół prostokątnego dziedzińca, pełniącego funkcje gospodarcze i komunikacyjne. Niedopuszczalne jest lokalizowanie nowych budynków pojedynczo, w środku działki (posesji). W przypadku dobudowywania nowych budynków na terenie zagród już istniejących należy te obiekty tak lokalizować, aby stanowiły logiczną kontynuację dotychczasowego układu budynków (np. należy dobudować czwarty bok prostokąta).

Wskazane jest uzupełnianie zabudowy poprzez lokalizowanie nowych obiektów na niezabudowanych działkach-posesjach, usytuowanych przy głównej drodze wiejskiej.

We właściwej wsi działki mogą być mniejsze, natomiast budynki winny tworzyć zagrodę. W północno-wschodniej części wsi zabudowa powinna być znacznie luźniejsza.

Strefa „K”

Strefą „K” ochrony krajobrazu kulturowego objęto otoczenie wsi aż po granicę lasów.

Strefa „B” i „K”

Wyklucza się obsługę komunikacyjną poprzez tzw. sięgacze lub ślepe uliczki.

Zalecane jest utrzymanie dojazdów gospodarczych do zapleczy działek siedliskowych od pól lub dróg gospodarczych.

Dopuszczalne, a w niektórych miejscach nawet wskazane jest zagęszczenie zabudowy; natomiast niedopuszczalne jest zmniejszanie działek budowlanych.

Nowe obiekty winny harmonizować z dotychczasową zabudową (wykluczone pawilony itp.) i krajobrazem poprzez:

- o niewielkie gabaryty,
- o drobną formę architektoniczną,
- o niewielką wysokość (jedną kondygnacja i ewentualnie druga w dachu),
- o dachy strome, o kącie nachylenia ok. 45°, dwuspadowe, symetryczne. Dopuszcza się urozmaicenia w postaci naczółków lub wystawek;
- o budynki rozplanowywane na rzucie prostokąta (o stosunku boków zbliżonym do 1:2) lub litery L;
- o budynki wolnostojące lub zgrupowane w zespoły; sytuowane wokół prostokątnego dziedzińca, pełniącego funkcje gospodarcze lub komunikacyjne. Szeregówki lub bloki wykluczone,
- o zalecane są materiały tradycyjne (cegła, kamień, drewno, ruda darniowa lub nawiązanie do niej; elewacje tynkowane lub ceramiczne, dachówka ceramiczna). Niewłaściwe są okładziny typu „siding”, a także blacha falista, eternit. Blacha powlekana dopuszczalna jest jedynie w strefie „K” jako pokrycie i to w kolorze imitującym dachówkę ceramiczną. Niedopuszczalne są kolory „obce”: niebieski, zielony, żółty.

8.5 Strefy ochrony zabytków archeologicznych:

Strefa „OW”

Strefą „OW” obserwacji archeologicznej objęto całe założenie ruralistyczne.

Strefa OW obejmuje teren wsi (stanowisko) wraz z przyległościami – osadnictwem historycznym i pradziejowym oraz cały obszar jednostek ME, UKS, MN.

8.6 Wykaz stanowisk archeologicznych:

GOLA WIELKA

Obszar AZP 75-33

1	Gola Wielka	nr 5/21/75-33 AZP	• osada ? z okresu nowożytnego (XVII-XVIII w.)

h. / h

2	Gola Wielka	nr 6/22/75-33 AZP	• ślad osadnictwa z okresu późnego średniowiecza • ślad osadnictwa z okresu nowożytnego
3	Gola Wielka	nr 7/23/75-33 AZP	• ślad osadnictwa z okresu nowożytnego XVII-XVIII w
Stanowiska bez określonej lokalizacji:			
4	Gola Wielka	nr 1/17/75-33 AZP	• znalezisko luźne z okresu neolitu
5	Gola Wielka	nr 2/18/75-33 AZP	• nieokreślony rodzaj stanowiska z okresu średniowiecza
6	Gola Wielka	nr 4/20/75-33 AZP	• nieokreślony rodzaj stan. o nieokreślonej chronologii
7	Gola Wielka	nr 8/30/75-33 AZP	• znalezisko luźne z okresu epoki kamienia
8	Gola Wielka	nr 9/31/75-33 AZP	• znalezisko luźne z okresu późnego średniowiecza
9	Gola Wielka		• dawny cmentarz
Stanowiska z lokalizacją przybliżoną:			
10	Gola Wielka	nr 3/19/75-33 AZP	Na północny-wschód od wsi • znalezisko luźne z okresu późnego średniowiecza • nieokreślony rodzaj stan. o nieokreślonej chronologii

8.7 Inne uwagi i zalecenia:

Zalecane jest wykorzystanie krajobrazowych walorów miejscowości. Z tego względu nie należy odsuwać dalej od wsi granicy lasu.

9.1 GOSZCZ (dawny przysiółek Troska)

USTALENIA KONSERWATORSKIE:**9.1.1 Obiekty i obszary w rejestrze zabytków: Brak.**

Postuluje się wpis do rejestru zabytków budynku mieszkalnego dawnego młyna wodnego, ob. domu starców, nr 4.

9.1.2 Gminna i wojewódzka ewidencja zabytków:

L.p.	Obiekt	Adres	Datowanie	Rejestr Zabytków
1.	dom Starców, d. dom mieszk. młyna wodnego	Nr 4	poł. XIX	
2.	dom mieszk.	Nr 6	ok. 1910	

9.1.3 Cmentarze oraz obiekty i obszary zieleni chronionej: brak.**3.4. Strefy ochrony konserwatorskiej:**

Strefa „K”

Strefą „K” ochrony krajobrazu kulturowego, wspólną z Goszczem, objęto historyczną zabudowę przysiółka. Obowiązują tu takie same zalecenia, jakie sformułowano dla strefy „K” dla Goszcza.

9.1.4 Strefy ochrony zabytków archeologicznych:

Strefa „OW”

Strefą „OW” obserwacji archeologicznej objęto cały przysiółek jedną strefą, którą objęty jest Goszcz.

9.1.5 Wykaz stanowisk archeologicznych:

podany w części dotyczącej Goszcza.

9.2 GOSZCZ

USTALENIA KONSERWATORSKIE:

9.2.1 Obiekty i obszary w rejestrze zabytków:

- układ ruralistyczny miejscowości
nr decyzji o wpisie do rejestru zabytków:
- Kościół parafialny p.w. Matki Bożej Wspomożycielki Wiernych, ul. Sycowska 1
mur., 1778 r.
nr decyzji o wpisie do rejestru zabytków: 1641 z dnia 15.04.1966 r.
- Elementy zespołu pałacowo - parkowego:
- Kościół poewangelicki (pałacowy), ul. Słowackiego 10
mur., ok. 1750 r.
nr decyzji o wpisie do rejestru zabytków: 1179 z dnia 02.12.1964 r.
ob. nieużytkowany
- Pałac (ruina)
mur., 1750-1755 r., 1887 r.
nr decyzji o wpisie do rejestru zabytków: 225 z dnia 14.07.1950 r.
- Oficyna pałacowa nr 63 z bramą wjazdową przy nr 59
mur., ok. poł. XVIII w.
nr decyzji o wpisie do rejestru zabytków: 1642 z dnia 15.04.1966 r.
- Park należący do zespołu pałacowo-parkowego
nr decyzji o wpisie do rejestru zabytków: 192 z dnia 31.05.1950 r.
- d. Cmentarz ewangelicki
nr decyzji o wpisie do rejestru zabytków: 659/W z dnia 21.07.1992 r.
- Cmentarzysko kurhanowe;
decyzja nr 254/Arch/66 z dnia 5.12.1966 r.
- układ ruralistyczny całej miejscowości
decyzja nr A/789 decyzja z dnia 30.06.2006r.

9.2.2 Gminna i wojewódzka ewidencja zabytków:

L.p.	Obiekt	Adres	Datowanie	Rejestr Zabytków
1a.	oficyna pałacowa, ob. dom miesz.	Nr 59	XVIII/XIX	
b.	oficyna pałacowa z bramą wjazdową	Nr 59	poł. XVIII	

W. / L.

c.	oficyna pałacowa, ob. warsztaty	przy nr 59	XVIII/XIX, p. XX	
d.	oficyna pałacowa, ob. dom mieszk.	Nr 60	1 poł. XVIII, p. XX	
e.	oficyna pałacowa, ob. dom mieszk.	Nr 61 (ob. nr 64)	2 poł. XVIII	
f.	oficyna pałacowa, ob. dom mieszk.	Nr 62	poł. XVIII, p. XX	
g.	oficyna pałacowa, ob. dom mieszk.	Nr 64	poł. XVIII	
h.	oficyna pałacowa, ob. dom mieszk.	Nr 65	XVIII/XIX	
i.	oficyna pałacowa, ob. dom mieszk.	Nr 66	1750-55	
jl.	oficyna pałacowa, ob. dom mieszk.	Nr 67	1750-55, XVIII/XIX	
k.	oficyna pałacowa, ob. dom mieszk.	Nr 68	1750-55	
l.	bud. gosp.	naprzeciw nr 66	ok. 1905	
ł.	brama wjazdowa I		k. XIX	
m.	brama wjazdowa II		k. XIX	
n.	pawilon parkowy		1830	
2.	dom mieszk.	Nr 2	2 poł. XIX	
3.	dom mieszk.	Nr 4	1 poł. XIX	
4.	dom mieszk.	Nr 5	k. XIX	
5.	dom mieszk.	Nr 6	p. XX	
6.	dom mieszk.	Nr 7	2 poł. XIX	
7.	dom mieszk.	Nr 8	2 poł. XIX	
8.	dom mieszk.	Nr 13	1905	
9.	dom mieszk.	Nr 14/15	2 poł. XIX	
10.	dom mieszk.	Nr 16	2 poł. XIX	
11.	dom mieszk.	Nr 18	ok. 1910	
12.	dom mieszk.	Nr 19	ok. 1910	
13.	dom mieszk.	Nr 20	p. XX	
14.	dom mieszk.	Nr 21	p. XX	
15.	dom mieszk.	Nr 22	ok. 1910	
16.	młyn, ob. dom mieszk.	Nr 28	1864, 1933	
17.	dom mieszk., bar „Leśnik”	Nr 30/32 (d. 40)	ok. 1910	
18.	dom mieszk.	Nr 34	ok. 1910	
19.	dom mieszk.	Nr 35	ok. 1920	
20.	dom mieszk.	Nr 42/43	poł. XIX	
21.	dom mieszk.	Nr 44	ok. 1900	
22.	dom mieszk.	Nr 48	ok. 1860, p. XX	
23.	dom mieszk.	Nr 49	k. XIX	
24.	dom mieszk.	Nr 70	ok. 1900	
25.	dom mieszk.	Nr 79	k. XIX	
26.	dom mieszk., ob. poczta	Nr 80	ok. 1910	
27.	dom mieszk.	Nr 81	ok. 1910	
28.	dom mieszk.	Nr 82	ok. 1910	
29.	dom mieszk., ob. Nadleśnictwo	Nr 83	ok. 1920	

30.	dom mieszk.	Nr 85	ok. 1910	
31.	dom mieszk., d. pensjonat	Nr 89	1886, p. XX	
32.	szkoła	Nr 91	ok. 1930	
a.	bud. gosp.	Nr 91	p. XX	
33.	dom mieszk.	Nr 92	2 poł. XIX	
34.	dom mieszk.	Nr 94	p. XX	
35.	dom mieszk., ob. poczta	Nr 97	ok. 1910	
36.	dom mieszk.	Nr 99	k. XIX	
37.	dom mieszk.	Nr 100	1910	
38.	dom mieszk.	Nr 101	2 poł. XIX	
39.	dom mieszk.	Nr 102	1908	
40.	remiza OSP		p. XX	

9.2.3 Cmentarze oraz obiekty i obszary zieleni chronionej:

- Park należący do zespołu pałacowo-parkowego wpisany do rejestru zabytków - nr decyzji: 192 z dnia 31. 05. 1950 r.
- d. Cmentarz ewangelicki wpisany do rejestru zabytków - nr decyzji: 659/W z dnia 21. 07. 1992 r.
- Cmentarz przykościelny przy kościele katolickim wpisanym do rejestru zabytków decyzją nr 1641 z dnia 15.04.1966 r.

9.2.4 Strefy ochrony konserwatorskiej:

Strefa „A”

Strefą „A” ścisłej ochrony konserwatorskiej objęto całe założenie miejscowości, zgodnie z decyzją o wpisie Goszcza jako założenia ruralistycznego do rejestru zabytków. Na obszarze tej strefy wyróżniono następujące elementy:

- założenie pałacowo-parkowe (wydzielono na mapie „kropeczkowaną”, czerwoną linią),
- założenie miejskie (wydzielono na mapie „kropeczkowaną”, czerwoną linią. Granica ta może ulec zmianie w wyniku szczegółowych badań historycznych, archeologicznych lub innych),
- założenie wiejskie,
- teren dawnego folwarku (wydzielony na mapie „kropeczkowaną”, czerwoną linią. Granica ta może ulec zmianie w wyniku szczegółowych badań historycznych, archeologicznych lub innych).

Na obszarze zespołu pałacowo-parkowego obowiązują wymogi takie, jak dla obiektów wpisanych do rejestru zabytków, w tym m.in.:

- bezwzględny priorytet działań konserwatorskich,
- konieczność uzgadniania wszelkich działań i zamierzeń z wojewódzkim konserwatorem zabytków oraz prowadzenia ich pod jego kontrolą, w oparciu o szczegółowe wytyczne konserwatorskie, uzyskane w urzędzie ochrony zabytków,
- zakaz dokonywania podziałów geodezyjnych,
- postulat opracowania programu rewaloryzacji całego zespołu.

Na terenie założenia miejskiego obowiązują następujące zalecenia:

- należy utrzymać i kontynuować zabudowę obrzeżną,
- drobnej formie architektonicznej,

L. 16

- o wysokości dwóch kondygnacji, z dopuszczeniem trzeciej w stromym dachu,
- o dachy strome, dwuspadowe; zaleca się mansardowe.

Na obszarze założenia wiejskiego należy utrzymać i kontynuować zabudowę złożoną z zagród oraz niewielkich obejść, na które składa się budynek mieszkalny i jeden budynek gospodarczy.

Należy również utrzymać i kontynuować istniejący układ komunikacyjny, zbliżony do promienistego. Przy jego rozbudowie należy w pierwszym rzędzie wykorzystywać już istniejące (lub niegdyś istniejące i znane z historycznych materiałów kartograficznych) drogi i ulice, drogi gospodarcze. Dopuszcza się łączenie ich przecznkami.

Wyklucza się obsługę komunikacyjną poprzez tzw. sięgacze lub ślepe uliczki.

Na terenie dawnego folwarku obowiązują następujące zalecenia:

- o należy zachować istniejącą historyczną zabudowę;
- o rozbiórki obiektów zabytkowych możliwe są jedynie w przypadku stwierdzenia ich złego stanu technicznego i wykonania odpowiedniej dokumentacji historyczno-architektonicznej; całość należy przedstawić i uzgodnić z właściwym WKZ;
- o lokalizowanie nowej zabudowy możliwe jest jedynie w miejscu rozebranych budynków historycznych lub jako logiczna kontynuacja zabudowy folwarcznej. Formą architektoniczną winna ona nawiązywać do zabudowy historycznej;
- o należy zachować w całości majdan folwarczy; a zwłaszcza jego jedność optyczną. Niedopuszczalne jest lokalizowanie na nim nowej zabudowy, wydzielanie działek wysokimi ogrodzeniami, sytuowanie tu zieleni wysokiej lub innych obiektów optycznie niszczących przestrzeń majdanu;
- o zakazuje się budowy silosów na podwórzach folwarcznych; budowę silosów w tych zespołach dopuszcza się jedynie jako wbudowane w obiekty folwarczne.

Strefa „K”

Strefą „K” ochrony krajobrazu kulturowego objęto całą miejscowość

Strefa „E”

Wyznaczono osie widokowe oraz strefę „E” ochrony ekspozycji kościoła parafialnego. Inwestowanie w tej strefie jest dopuszczalne, lecz należy kształtować jego formę w oparciu o panoramy chronionej strefą „E” części wsi.

Strefa „A”, „K” i „E”

Poza zespołem pałacowo-parkowym oraz założeniem miejskim, w strefie „K” ochrony krajobrazu kulturowego oraz w strefie „E” ochrony ekspozycji nowa zabudowa winna harmonizować z dotychczasową (wykluczone pawilony itp.) oraz krajobrazem poprzez:

- o niewielkie gabaryty
- o drobną formę architektoniczną,
- o niewielką wysokość (jedna kondygnacja i ewentualnie druga w dachu),
- o dachy strome, o kącie nachylenia ok. 45°, dwuspadowe, symetryczne. Dopuszcza się urozmaicenia w postaci naczółków lub wystawek;
- o budynki rozplanowywane na rzucie prostokąta (o stosunku boków zbliżonym do 1:2) lub litery L;
- o budynki wolnostojące lub zgrupowane w zespoły; szeregowki lub bloki wykluczone,
- o zalecane są materiały tradycyjne (cegła, kamień, drewno, ruda darniowa lub nawiązanie do niej; elewacje tynkowane lub ceramiczne, dachówka ceramiczna). Niewłaściwe są okładziny typu „siding”, a także blacha falista, eternit. Blacha

powlekana dopuszczalna jest jedynie w strefach „K”, „E” jako pokrycie i to w kolorze imitującym dachówkę ceramiczną. Niedopuszczalne są kolory „obce”: niebieski, zielony, żółty.

9.2.5 Strefy ochrony zabytków archeologicznych:

Strefa „W”

Strefą „W” ochrony reliktywów archeologicznych objęto cmentarzysko kurhanowe w południowo zachodniej części wsi, na południe od parku. Teren ten musi być wyłączony z działalności inwestycyjnej. Również wszelkie zabiegi pielęgnacyjne oraz związane z restauracją parku na obszarze cmentarzyska winny być uzgadniane z właściwym wojewódzkim konserwatorem zabytków i prowadzone pod nadzorem archeologicznym, po uprzednim uzyskaniu zezwolenia konserwatorskiego na prowadzenie tych prac.

Strefa „A” stanowi stanowisko archeologiczne nr 16/21/74-33 AZP.

Zespół pałacowo-parkowy wraz z szeregiem obejść, usytuowanych przy jego zachodniej granicy (wydzielonych na mapie „kropeczkowaną”, czerwoną linią), stanowi stanowisko archeologiczne nr 17/22/74-33 AZP.

Strefa „OW”

Wyznaczono strefę „OW” obserwacji archeologicznej, obejmującą cały obszar historycznej zabudowy.

Strefa OW obejmuje teren wsi (stanowisko) wraz z przyległościami – osadnictwem historycznym i pradziejowym oraz cały obszar jednostek MN, UP, WS, ZL.

9.2.6 Wykaz stanowisk archeologicznych:

GOSZCZ

Obszar AZP 74-32

1	Goszcz	nr 14/5/74-32 AZP	• osada hutnicza ? z okresu późnego średniowiecza
2	Goszcz	nr 15/6/74-32 AZP	• osada hutnicza ? z okresu późnego średniowiecza i okresu nowożytnego
3	Goszcz	nr 7/7/74-32 AZP	• znalezisko luźne z epoki kamienia • osada z okresu wczesnego średniowiecza
4	Goszcz	nr 8/8/74-32 AZP	• osada z okresu neolitu
5	Goszcz	nr 1/9/74-32 AZP Rejestr Zabytków Kuźnica Goszczańska 346/Arch/1968 z 27.09.1968 r.	• obozowisko z okresu mezolitu • osada ? z okresu neolitu • osada ? z epoki pradziejowej
6	Goszcz	nr 18/19/74-32 AZP	• osada hutnicza z okresu nowożytnego
7	Goszcz – Kuźnica Goszczańska	nr 19/25/74-32 AZP	• osada średniowieczna i nowożytna

Obszar AZP 74-33

8	Goszcz	nr 6/6/74-33 AZP	• nieokreślony rodzaj stanowiska z III-IV okresu epoki brązu
---	--------	------------------	--

h. / h

9	Goszcz	nr 5/7/74-33 AZP	• nieokreślony rodzaj stanowiska z epoki kamienia • nieokreślony rodzaj stanowiska z okresu pradziejowego
10	Goszcz	nr 13/8/74-33 AZP	• znalezisko luźne z epoki kamienia i I okresu epoki brązu
11	Goszcz	nr 11/9/74-33 AZP	• nieokreślony rodzaj stanowiska z epoki neolitu
12	Goszcz	nr 2/10/74-33 AZP Rejestr Zabytków 254/Arch/1966 z 05.12.1966 r.	• cmentarzysko kurhanowe kultury łużyckiej z III-V okresu (halsztat) epoki brązu • nieokreślony rodzaj stanowiska z okresu wpływów rzymskich
13	Goszcz	nr 4/11/74-33 AZP	• osada ? z okresu mezolitu
14	Goszcz	nr 16/21/74-33 AZP	• wieś średniowieczna i nowożytna
15	Goszcz	nr 17/22/74-33 AZP	• zespół pałacowo-parkowy XVIII – XX w
Stanowiska bez określonej lokalizacji:			
16	Goszcz	nr 9/17/74-33 AZP	• nieokreślony rodzaj stanowiska z okresu wczesnego średniowiecza
17	Goszcz	nr 10/18/74-33 AZP	• nieokreślony rodzaj stanowiska z okresu średniowiecza
18	Goszcz	nr 12/19/74-33 AZP	• skarb z okresu średniowiecza
19	Goszcz	nr 3/20/74-33 AZP	• nieokreślony rodzaj stanowiska z okresu wczesnego średniowiecza
20	Goszcz	nr 20/30/74-33 AZP	• punkt osadniczy z I okresu epoki brązu, kultura unietycka
21	Goszcz	nr 21/31/74-33 AZP	• ślad osadnictwa z okresu późnego średniowiecza
22	Goszcz		• tereny dawnych cmentarzy

9.2.7 Inne uwagi i zalecenia:

Ochronie podlega układ dróg oraz kamienna nawierzchnia ich fragmentów.

Zaznaczono dominanty architektoniczne i wysokościowe, tj. dawny kościół ewangelicki (pałacowy) oraz obecny kościół parafialny.

Ze względu na skomplikowaną strukturę przestrzenną, wzajemne zależności i znaczną rangę chronionych obiektów i zespołów Goszcz wymaga opracowania **miejsowego planu zagospodarowania przestrzennego i rewitalizacji**.

10.1 BRODOWCE (BRODOWICE)

USTALENIA KONSERWATORSKIE:

10.1.1 Obiekty i obszary w rejestrze zabytków: brak.

10.1.2 Gminna i wojewódzka ewidencja zabytków:

L.p.	Obiekt	Adres	Datowanie	Rejestr Zabytków
1.	dom mieszkalny	Nr 5	ok. 1870	